

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 51. årgang Nr. 1/2017

*Rabulisten slakker på farten
Bymiljøetaten brøt loven
Årsmøte 28. mars*

SLÅ RING
OM
ØSTMARKA

Takk for meg!

Av Johan Ellingsen

Lederen har ordet:

Etter seks år som leder i Østmarkas Venner, som ble avsluttet med et fantastisk jubileums-år, finner jeg tiden moden til å takke for meg. Det er sunt med litt fornyelse og nå ønsker jeg å overlate roret til yngre krefter, mens jeg selv kan tenke mer på egen helse og andre gjøremål.

I et historisk perspektiv, kan jeg slå fast at Østmarkas Venner på disse årene har utviklet seg til å bli en enda mer slagkraftig og moderne friluftslivsorganisasjon, som er i stand til å stå opp for å bevare Østmarka for våre etterkommere. Vi er blitt et enda mer profesjonelt lag som blant annet drifter en velfungerende hjemmeside og er aktive deltakere på sosiale medier. Vi har et velfungerende medlemsarkiv og ikke minst har vi et godt arkiv som gjør det lettere å drive saksbehandling. Vi har også fått mye oppmerksomhet på Østmarkas verdier blant annet gjennom forslaget om nasjonalpark. Jeg skal ikke ta på meg æren for alt dette, men nøkkelen ligger i at vi har et dyktig styre og har hatt økonomi til å betale for en profesjonell sekretariatsfunksjon som har hevet nivået mange hakk.

Derfor sier jeg tusen takk til alle dere som har støttet opp om foreningen, og til dyktige styre-medlemmer som har stått på! Styret har alltid satt tæring etter næring, og det er tilfredsstil-lende for en leder å se at bankkontoen faktisk øker selv om også aktiviteten øker.

Det var en tillitserklæring at foreningen valgte en skogbruker til å lede arbeidet med å ta vare

på Østmarka. Jeg har stor tro på at skogen i framtida vil bli kanskje landets viktigste biologiske ressurs, som vil overta mer og mer av den dominerende rollen som olje og gass har hatt de siste 50 årene. Men det ligger en stor utfordring i å utvikle en bærekraftig høsting av denne ressursen. Og i enkelte bynære områder med stor biologisk og kulturell verdi, må skogen skjøttes og forvaltes slik at den tilfredsstiller befolkningens behov for helse, friluftsliv og velvære. Det er ikke mer enn litt over 150 år siden at Norge var preget av nød og fattigdom, og mye av skogene våre var fullstendig uthogd og nedbeitet. I dag vet vi bedre – samtidig som vi har lagt til oss et umettelig høyt forbruk.

Jeg tror at Østmarkas Venner dessverre ikke blir arbeidsledige i årene framover. Det vil fortsatt være mange kamper som må kjempes for eksempel for å øke forståelsen for at Marka skal forvaltes i et langsiktig perspektiv, og ikke utvikles til en arena for idrett og adrenalinkick. Østmarkas Venner må, gjennom konstruktiv dialog og saklig kritikk, arbeide for en utvikling som sikrer at flest mulig kan ha glede av Marka. Uten brukerkonflikter og i overenstem-melse med det lovverket som våre myndigheter har gitt oss for å forvalte denne verdien.

Det er en god regel i bondesamfunnet å overlate gården til neste generasjon i enda bedre stand enn da du selv overtok den. Vær så god, neste!

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand, 1112 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdottir
e-post: hegunna@online.no
Assisterende redaktør: Bjarne Røsjo

Forsidebilde: Vellykket restaurering av Svingenbrua i Korketrekkeren. Foto: Espen Bratlie
Grafisk design, repro og trykking: 07 Media – 07.no
Opplag: 4 700
Frist for stoff til neste nr. er 1. april 2017

Fra Østmarksetra til Rustadsaga – vandring og historiefortelling

Hva: Guidet tur

Hvor: Området mellom Østmarksetra og Rustadsaga

Hvem: Even Saugstad

Når: Lørdag 1. april 2017 kl. 11:00

Østmarkas Venner inviterer til en guidet tur med Østmarkabok-forfatter og tidligere Sandbakken-vert Even Saugstad.

Turen starter ved Ulsrudvann, hvor vi får høre litt om historien til Østmarksetra. Det vil bli flere stopp underveis med spennende historier. Vi får høre om Bjerke kafé, Sørli gård og planene der, Nøkle vann og beveren, Bråtan og skogsbestyrer Ole Messelt, og avslutningsvis om Rustadsaga.

Sørli gård hvor det nå planlegges besøksgård. Foto: Kjell Åbyholm.

Turen tar ca. to timer og vi møtes på parkeringsplassen ved Ulsrudvann kl. 11.00. Turen avsluttes på Rustadsaga, som frister med nybakte varer i disken.

På Rustadsaga vil det også være mulighet for å kjøpe de flotte Østmarka-bøkene «Sarabråten – godset i skogen» og «Hyllest til Østmarka».

Styret i Østmarkas Venner 2016–2017

Leder: Johan Ellingsen 90 92 15 68

Sigmund Hågvar 91 71 45 10

Bjarne Røsjø 90 84 59 97

Ingunn Lian Nylund 94 98 20 06

Kjell Erik Sandberg 99 63 96 86

Nestleder: Helga Gunnarsdóttir 95 99 23 49

Silje Helen Hansen 93 25 88 32

Varamedlemmer: Inger Tangen, 412 56 647

Bjørnar Thøgersen, 416 25 025

Haakon Aaen, 926 19 007

Medlemsregister og regnskap: Ingunn Lian Nylund 94 98 20 06

E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Johan Ellingsen på hjemmekontoret, med en bokhylle som vitner om mange års engasjement for naturvernet og det enkle friluftslivet.

Den fredelige rabulisten slakker litt på farten

Tekst og foto: Bjarne Røsjo

Johan Ellingsen har vært naturverner siden han var en neve stor og aktiv i Østmarkas Venner siden 1989. Nå sier han takk for seg etter seks år som leder og 11 år som nestleder, men Østmarka kommer alltid til å ha en stor plass i hjertet hos bonden og skogbrukeren fra Flateby i Enebakk.

Johan Ellingsen kjenner både Østmarka og venneforeningen bedre enn de fleste, etter å ha vært aktiv i organisasjonen i nærmere 30 år. Hva er det hyggeligste han har opplevd i løpet av alle disse årene?

– Da vil jeg faktisk nevne jubileumsåret 2016, fordi det fungerte som en manifestasjon av at Østmarkas Venner virkelig har gjort en forskjell. Det var et storslått jubileum med mange flotte og vellykkede arrangementer, hvor vi blant annet opplevde utrolig mye støtte. Oslos

ordfører Marianne Borgen for eksempel, hun sa at vi har betydd mye for både byen, befolkningen og folkehelsen, og at arbeidet vårt har stor betydning for samfunnsutviklingen. Det varmer et gammel naturverner-hjerte å få sånne meldinger, svarer Ellingsen.

– *Og hva er det verste du har opplevd?*

– Det verste er kanskje den utviklingen som foregår i bruken av Marka, i en retning som ikke er bærekraftig. Da tenker jeg på både terrengsykkelrittene som ødelegger stier, og de mange tilbakevendende konfliktene når det gjelder arealbruk og overdreven tilrettelegging. I det siste har vi også hatt mye støy rundt hogst av nærskoger, i det vi populært kaller hundremeterskoger og som brukes utrolig mye av folk i alle aldre. For publikum virker en slik mekanisert hogst som etterlater både hjulspor, ødelagte bålplasser og stier og masse kvist helt unødvendig. Hvis det i det hele tatt er behov for inngrep i disse områdene, må det i så fall gjøres mye mer skånsomt.

– I marka-organisasjonene trodde vi liksom at vi kunne slippe litt av etter at markaloven kom i 2009. Men isteden har vi fått mer å gjøre fordi kommunene rundt Østmarka ikke har vent seg til at det har kommet et regelverk de skal etterleve, tilfører han.

Naturverner og kjemiingeniør

Johan Ellingsen (født i Oslo i 1949) meldte seg inn i Naturvernforbundet allerede tidlig på 1960-tallet, før han reiste til Trondheim for å bli kjemiingeniør.

– Men i løpet av studiet fikk jeg mer lyst til å drive med jordbruk og skog, og dessuten var jeg jo odelsgutt. Så da tok jeg et halv-

årig driftsteknisk kurs og lærte masse praktisk om å drive skogbruk. Deretter tok jeg landbruksskolen, og så jobbet kona mi Ellen og jeg på en husdyrgård på Jevnaker før vi flyttet til Enebakk i 1976 og overtok slektsgården Haugstein, forteller Ellingsen.

Ifølge bygdeboka for Enebakk ble Haugstein på Flateby ryddet tidlig i vikingtida. På 1700- og 1800-tallet lå gården under det sagnomstuste Collett-godset på Flateby, men så skiftet den eiere noen ganger før Ellingsens oldefor kjøpte gården i 1904. Johan og Ellen drev gården helt til 2000, men nå er det eldstesønnen Frithjof som har overtatt.

Var med på å grunnlegge (snm)

Men, det har aldri vært nok for Johan Ellingsen å drive med gården og skogen. Han var noe av en rabulist i ungdommen og meldte seg inn i Naturvernforbundet allerede på 1960-tallet. Under studietiden i Trondheim var han med på å etablere Samarbeidsgruppene for natur- og miljøvern, det var i 1970. Disse var så radikale at de ikke nøyde seg med en vanlig forkortelse som SNM, så da ble det (snm) isteden. Organisasjonen hadde flat struktur uten ledere, men øko-filosofen Sigmund Kvaløy var utvilsomt den åndelige lederen.

–Som leder av (snm) i Trondheim engasjerte jeg meg blant annet i Mardøla-aksjonen mot kraftutbygging i Eikesdal i Møre og Romsdal og Forra-vassdraget i Trøndelag, og i kampen mot smelteverket Ila Jern midt i Trondheim by. Jeg ble inspirert av både Kvaløy og professor Arne Næss, som var dypøkologiens far og grunnlegger i Norge. Der har du mye av grunnen til at vi la om til økologisk drift på Haugstein i 1989, som en av de før-

ste gårdene i landet. Det er jeg fortsatt litt stolt av, innrømmer Ellingsen.

Forberedte Odelia-lanseringen

Enebakkingene kjenner også Ellingsen som Venstres ordfører kandidat under siste lokalvalg, styreleder i Enebakk Bioenergi, og en varm talsmann for den kommende nasjonalparken i Østmarka. Hans «day job», som amerikanerne sier, er for øvrig å være seniorrådgiver i Norges Vel. Der var han blant annet med i teamet som forberedte lanseringen av den norske rapsoljen Odelia fra Østfold.

– Vi skaffet offentlig støtte, lagde avtaler, utarbeidet design og logo og samlet ca. 80 bønder i et andelslag. Men det som virkelig var vanskelig, var å få dagligvareforretningene til å ta inn oljen i sortimentet, forteller han.

I Norges Vel-regi har han også vært med på næringsutvikling og miljøprosjekter i flere land på Balkan, og jordforbedringsprosjekter i Tanzania. Nå legger han til rette for at bøndene i Kenya skal kunne lage brikker av landbruksavfall istedenfor av trevirke, som et virkemiddel for å bremse avskogingen. Kenya har enorme ressurser av brennbar biomasse som i dag bare dumpes på fylling, mens skogene hogges til brensel.

– *Du fremstår rett og slett som en idealist, av den sorten som forsøker å gjøre kloden til et bedre sted å leve på?* spør Nytt fra Østmarka.

– Ja, det kan du visst godt si, svarer Ellingsen med et beskjedent smil. – Jeg har alltid grublet på hva vi skal bruke vår tilmålte tid til, og jeg liker å forsøke å sette noen fotavtrykk etter meg. Man bør i alle fall prøve å

sette litt preg på utviklingen, å dytte den i en bedre retning. Men jeg blir av og litt fortvilet over hvor lang tid det tar. Her om dagen kom jeg over et gammelt miljøskrift fra 1972, «A Blueprint for Survival», og jeg ble litt paff da jeg så at jeg hadde satt to streker under forfatterens advarsel om kommende klimaendringer. Det er over 40 år siden, og fortsatt finnes det mange som ikke tar problemet på alvor!

Fikk besøk av Overvåkingspolitiet

Den avtroppende ØV-lederen ble formet som natur- og miljøverner i en tid da konfliktene på feltet var hardere og kanskje mer ideologiske enn i våre dager. På slutten av 1970-tallet hadde Overvåkingspolitiet til og med åpnet en oppbevaringsboks på Oslo Østbanestasjon og funnet dokumenter med planer om å sprengte kraftstasjoner, rørledninger og linjemaster. Men Ellingsen visste ikke noe om «Operasjon Achilles», før to politibetjenter troppet opp på tunet på Haugstein gård flere år senere.

– Overvåkingspolitiet hadde fått tak i noen gamle medlemslister fra (snm) og funnet mitt navn, og så tenkte de kanskje at jeg var bonde og hadde tilgang på dynamitt. Men jeg hadde aldri vært borti noen planer om sabotasje, så de dro nok skuffet hjem igjen. Jeg har snakket med flere andre (snm)-medlemmer som også fikk besøk av Overvåkingspolitiet, så man kan i alle fall si at de gjorde en grundig jobb, humrer Ellingsen. Men de kunne jo bare tatt en telefon til Enebakks gamle lensmann Strand, så hadde de fått beskjed om at bonden på Haugstein ikke var en trussel mot rikets sikkerhet ...

Foran låven på Haugstein – gårdens stolthet, som ble bygd av bestefar Ellingsen i 1953.

Enebakk bør bli med når toget går

Johan trekker seg ikke som ØV-leder fordi han er lei av å kjempe for Østmarka, men fordi han må tenke litt mer på helsa.

– Jeg var sykmeldt flere måneder i 2015, og nå trenger jeg å ta det litt mer med ro. Dessuten har jeg vært aktiv i ØV i veldig mange år, så det er på tide å overlate lederklubba til yngre krefter. Men jeg håper virkelig at ØV fortsatt kommer til å ha bruk for meg!

Johan Ellingsen har vært med på mange store og små seire i løpet av perioden som tillitsvalgt i ØV. Han var blant annet primus motor bak restaureringen av småbruket Bøvelstad ved nordenden av Børtervann, som ble innviet som ny DNT-hytte i 2011. Og hver St. Hans inviterer han og kulturlandskapsgruppa i ØV til slåttetreff på Bøvelstad, og Johan

guider turer inn i Østmarka naturreservat som ruver rett bak Bøvelstad.

– Men det har jo vært skuffelser også. Det var for eksempel en skuffelse at kommunestyret i Enebakk i høst sa nei til en utredning av den foreslåtte nasjonalparken i Østmarka, og det attpåtil med argumenter som er blitt tilbakevist gang på gang tidligere. Men nå tror jeg at dette kommer uansett. Jeg var nemlig med på et seminar for medlemmer av Stortingets Energi- og miljøkomite nå i midten av januar, og der fikk jeg et klart inntrykk av at dette er blitt en nasjonal sak. Det er så mange gode argumenter for en nasjonalpark, at det blir vanskelig å stanse toget. Da bør Enebakk være med når toget går, og sørge for å få en andel i utviklingen av en bynær nasjonalpark. If you can't beat them, join them!

Stortinget:

Stor forståelse for nasjonalpark – men ikke flertall for utredning i dag

Tekst: Helga Gunnarsdóttir

Behandlingen av et Dokument 8-forslag i Stortinget i februar gir ikke flertall for å starte en utredning om nasjonalpark nå. Men det fylkesvise suppleringsvernet som er i gang, gir håp om at området blir vurdert for vern. Oslo og Ski kan også søke om frivillig vern av sine foreslåtte områder.

I mars 2016 fremmet flere stortingsrepresentanter fra V, SV, AP og MDG et såkalt Dokument 8-forslag om utvidelse av nasjonalparkplanen og prosess for å opprette nasjonalpark i Østmarka og på Preikestolen. I påvente av naturmangfoldmeldingen og Akershus-kommunenes behandling, ble forslaget ikke behandlet før i år. Vi bringer her et utdrag av behandlingen i energi- og miljøkomiteen på Stortinget. Flertallet i komiteen ønsker å starte en utredning om nasjonalpark i Østmarka, men i Stortinget er det dessverre ikke flertall for å utrede saken nå.

«Komiteens flertall, medlemmene fra AP, Krf, V, SV og MDG, viser til at Oslo kommune har jobbet lenge for en nasjonalpark i Østmarka. Flertallet viser til at det nye nasjonalparkområdet har fått støtte fra alle omkringliggende kommuner. Ski kommune har i tillegg vedtak om å innlemme sin kommunale skog i en eventuell fremtidig nasjonalpark. Enebakk kommune, hvor Oslo kommunes aktuelle eiendom ligger, har derimot gått imot forslaget om en nasjonalpark.

Flertallet viser til at det omsøkte området i Østmarka inneholder betydelige natur- og landskapsverdier. Østmarkas indre deler har det største gjenværende inngrepsfrie området på Sør-Østlandet, og har også mye gammel og eldre skog. I det offentlig eide området som tilbys for vern i Oslo og Ski, er det registrert nærmere 30 viktige naturtyper. Flertallet understreker at ingen andre skogsområder i Oslo-marka eller på Sør-Østlandet har tilsvarende kombinasjon av størrelse og naturkvaliteter. Flertallet viser til Stortingets vedtak i forbindelse med behandling av Innst. 294 S (2015–2016): *Stortinget ber regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 pst. av skogarealet.*

Oslo kan søke om frivillig vern

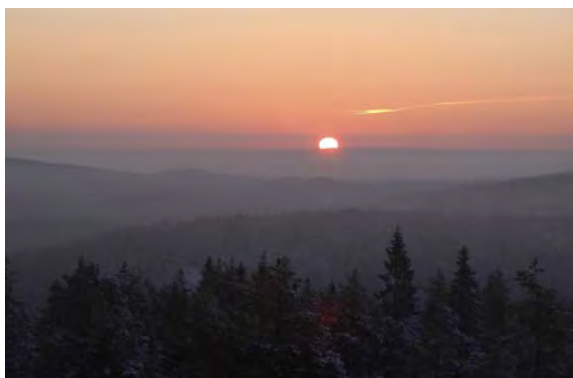
Et annet flertall, medlemmene fra Ap, V, SV og MDG, understreker at en nasjonalpark i Østmarka ville gi et betydelig bidrag til vern av produktiv skog i østlandsområdet. Dette flertallet peker på at dersom Oslo kommune ikke får gehør for å opprette nasjonalpark i området, vil Oslo kommune på egen hånd vurdere å søke om frivillig vern av området

etter naturmangfoldloven eller etter markaloven § 11 på grunn av eksisterende natur- og landskapsverdier. Et slikt vern gir ikke den samme tiltrekkende statusen overfor turister og reiseliv i Enebakk og Ski som et vern som nasjonalpark gjør. Et slikt frivillig vern vil heller ikke gi forpliktelser om statlig bidrag til nasjonalparksenter. Dette flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag: «Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning med sikte på å opprette en nasjonalpark i Østmarka basert på grunneiernes ønsker.»

Dette flertallet viser til at det er både fastboende og ca. 90 hytter i tillegg til et par serverings- og overnattingsstededer i området som er foreslått som nasjonalpark i Østmarka. Dette flertallet mener det er viktig at disse sikres fortsatt mulighet til å bruke eiendommene i Østmarka i forbindelse med opprettelse av nasjonalparken, og mener at deres rettigheter bør videreføres slik de er fastsatt og praktiseres etter markaloven.

Komiteens medlemmer fra H, Frp og Sp legger til grunn at det må være lokal enighet, ikke bare blant grunneiere, men også berørte kommuner, og ser derfor ingen grunn til å gå videre med en utredning med sikte på opprettelse av nasjonalpark Østmarka.

Komiteens medlem fra KrF er i utgangspunktet positiv til forslaget om nasjonalpark i Østmarka. Dette medlem mener imidlertid dette bør belyses i forbindelse med en supplerende nasjonalparkplan. Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag: *Stortinget ber regjeringen komme tilbake til spørsmålet om nasjonalparker ved Preikestolen og i Østmarka i sammenheng med en supplerende nasjonalparkplan.*

Solnedgang over nasjonalparken.

Foto: Anders Baumberger

Komiteens flertall, medlemmene fra Ap, H, Frp, V, SV og MDG, viser til klima- og miljøministerens brev til komiteen 18. mars 2016, der regjeringen fastslår at den ønsker å legge vekt på de fylkesvise gjennomgangene før det konkluderes med utvidelse av eksisterende eller nye nasjonalparker: *I tillegg er det behov for en begrenset supplerings med vern av naturtyper som i dag er mangelfullt dekket. Dette gjelder særlig i lavereliggende områder. Regjeringen foreslår derfor i Meld. St.14 (2015-2016) å starte et fylkesvis, supplerende arbeid med vern.* Flertallet ber regjeringen legge stor vekt på fylkenes samt kommunenes syn ved vurdering av en slik supplerings.»

ØV har bidratt med viktige innspill

Det er svært gledelig for oss i Østmarkas Venner (ØV) at alle de faglige argumentene som komiteen bruker er faglige innspill som komiteen har fått fra ØV i forbindelse med behandling av Naturmangfoldmeldingen eller under et seminar som komiteen inviterte til nå i januar.

Johan Ellingsen, Silje Helen Hansen, Sigmund Hågvar og Helga Gunnarsdóttir – henholdsvis nr. 1, 3, 4 og 5 fra venstre - representerte ØV på seminaret i Stortinget. Foto: Naturvernforbundet

Dessuten viser behandlingen at ØV ivaretar både interessene til friluftslivet, Vangen, DNT- hyttene og hyttefolket på en god måte, se sitatet over fra behandlingen. For eksempel kan hytteeierne i Østmarka glede seg over at da komiteen spurte ØV om hva nasjonalparken ville bety av utfordringer for hytteeierne og stuene, så svarte vi at vi ikke så noen grunn til at de skulle ha strengere regler enn det som markaloven gir. I komiteens omtale heter det nå at: «... mener at deres rettigheter bør videreføres slik de er fastsatt og praktiseres etter markaloven».

Hva betyr så det at alle partier med unntak av Sp «ønsker å legge vekt på de fylkesvise gjennomgangene før det konkluderes med utvidelse av eksisterende eller nye nasjonalparker»? Jo, egentlig er dette svært gledelig. Her kobler et nesten samlet Storting utredning av en nasjonalpark i Østmarka sammen

med et oppdrag som regjeringen har startet for å supplere vern av naturtyper som er mangelfullt dekket - særlig i lavereliggende områder. Og de fleste er klar over at Østmarka nasjonalpark passer jo som hånd i hanske for å tette noen av disse manglene i vernet.

I et intervju i Dagsavisen 11. februar sier Ola Elvestuen (V) at han ikke har tenkt å gi seg. – Dette blir en del av valgkampen og videre inntil et flertallsvedtak om nasjonalpark i Østmarka foreligger, sier Elvestuen. Heikki Holmås (SV) som var saksordfører for forslaget uttaler til samme avis at: -Nå bør Oslo og Ski gå i gang med å verne området på egenhånd, og så får vi håpe å få med Enebakk i neste omgang.

Styret i ØV vil følge opp saken helt til vi har nådd vårt mål!

Møt våren på Dølerud

Hva: Åpen dag for turfolket
Hvor: Dølerud i verneområdet Spinneren
Hvem: Tilsynsgruppa på Dølerud
Når: Søndag 14. mai kl 11:00 – 14:00

Østmarkas Venner og DNTs tilsynsgruppe inviterer til åpen dag på den gamle husmannsplassen Dølerud, som nå er en ubetjent DNT-hytte med overnattingsplass for 8 personer. Siden åpningen i november 2015, har over 700 personer overnattet der.

Dølerud ligger lett tilgjengelig ca. 2 km gange fra parkeringsplassen på Grønmo eller fra Godlia.

I mai er kulturlandskapet på Dølerud i vårskrud, og det er flere turmuligheter til spennende steder i området. Den lille stua som Sverre M. Fjelstads forfedre bodde i, vil være åpen for alle besøkende, og vi kan veilede om turmuligheter. Og vi forteller så gjerne om naturen og verneområdet som også er tema i vår nye bok *Hyllest til Østmarka*. Vi planlegger spennende aktiviteter for barna.

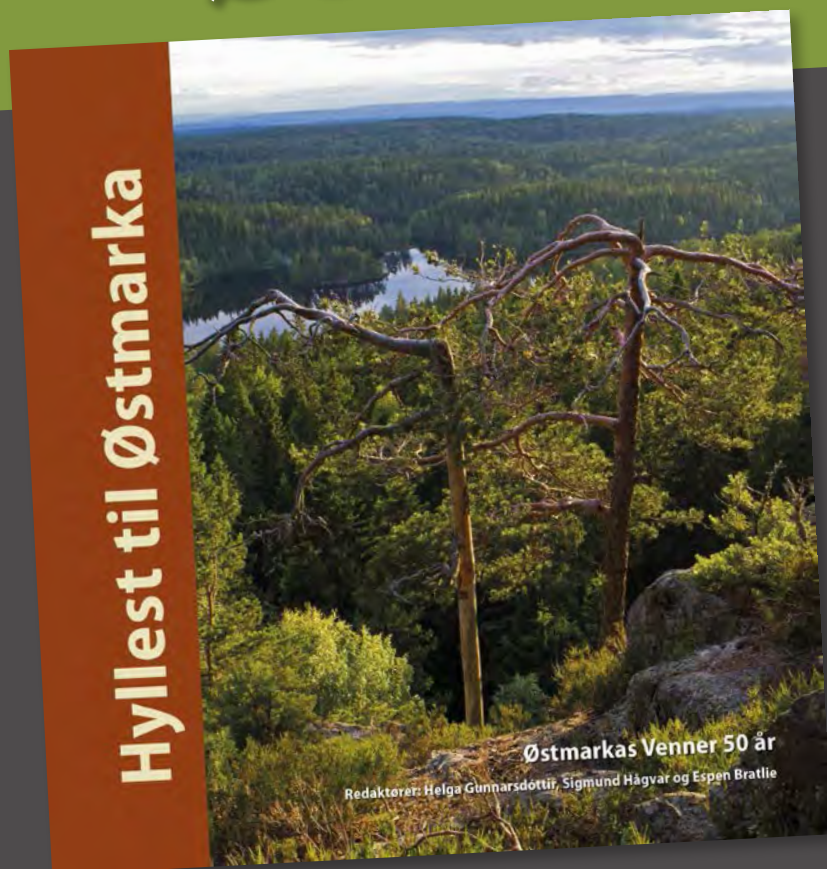
Vi byr på blåbærsaft og kaffe og noe å bite i.

Velkommen!

*Flagget er heist under åpningen.
Foto: DNT OO*

Praktbok om Østmarka!

Ny bok om Østmarkas natur og dens betydning for friluftsliv og naturopplevelse.
Mange bidragsyttere, blant andre Sverre M. Fjelstad med flere tekster og egne bilder.

Boka kan kjøpes på utvalgte steder eller bestilles direkte fra Østmarkas Venner.
Se våre nettsider for nærmere informasjon. www.ostmarkasvenner.no
Pris: 390,-. Medlemmer får boken til medlemspris 350,- ved bestilling på nett,
og ved kjøp på våre arrangementer. Innbundet, 307 sider

Geologisk vandring i Losbys skoger

Hva: Tematur geologi

Hvor: Losbymarka

Hvem: Arild Andresen

Når: Søndag 21. mai kl 10:30 – 15:30

Østmarkas Venner inviterer til vårtur med tema geologi. Oppmøte kl. 10:30 på P-plassen ved skytebanene på Losby.

Arild Andresen er professor emeritus i geologi, medlem i ØV og bosatt i Lørenskog. Han vil ta oss med på en geologisk vandring i Losbys skoger, i den nordlige delen av Østmarka.

Vi anbefaler godt fottøy og niste til lunsjen midt på dagen.

Velkommen!

Østmarka-folket viste sin begeistring da Svingenbrua i Korketrekkeren ble offisielt åpnet 1. februar 2017. Even Saugstad og Sarabråtens venner bød på kulturhistorisk innslag til glede for de omlag 120 frammøtte. Restaureringen er bekostet av Tove Reistads stiftelse ved styreleder Sten Sture Larre. Foto: Steinar Saghaug

Dette anlegget av en ny sti over en lengre strekning er en del av Pioneren, og tiltaket er søknadspliktig etter markaloven. Foto: Bjarne Røsjo

Bymiljøetaten kritiseres for ulovlige tiltak i Østmarka

Av Bjarne Røsjo

Fylkesmannen påpeker at Bymiljøetaten i Oslo kan ha brutt både markaloven og plan- og bygningsloven ved en rekke anledninger i Østmarka. Miljø- og samferdselsbyråd Lan Marie Nguyen Berg vil ta saken opp med ledelsen i etaten.

Østmarkas Venner (ØV) har ved en rekke anledninger påpekt at kommunene rundt Osloområdet generelt ikke er flinke nok til å respektere markaloven som ble vedtatt i 2009. Vi har spesielt rettet skytset mot Bymiljøetaten i Oslo kommune (BYM), som i flere år har gitt blant annet kommersielle terrengsyk-

kelritt-arrangører tilnærmet frie tøyler.

ØV har nå fått innsyn i et brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til BYM, skrevet etter at de to myndighetene var på felles befarings i Østmarka 17. juni 2016. I løpet av befaringsen ble til sammen 14 forskjellige

tiltak og anlegg vurdert, og Fylkesmannens konklusjon er bitende: Bare fire av de 14 tiltakene er «mindre arbeider som ikke krever søknad og tillatelse etter markaloven».

De ti andre tiltakene derimot, kan være utført i strid med enten markaloven, eller med både markaloven og plan- og bygningsloven. Flere av disse tiltakene er tiltak som ØV tidligere har tatt opp med BYM og påpekt at de var søknadspliktige, uten å bli hørt.

Byrådet vil endre markapolitikken

Oslos miljø- og samferdselsbyråd Lan Marie Nguyen Berg (Miljøpartiet De Grønne) sier til Østmarkas Venner at hun vil ta opp denne saken med ledelsen i Bymiljøetaten, og komme tilbake til den i den nye strategien for kommuneskogene som byrådet skal legge frem for bystyret i år.

– Byrådet har sagt at vi skal føre en offensiv markapolitikk med en langsiktig og frem-synt forvaltning av marka. Jeg mener at Oslo kommune som grunneier skal gå foran med å bruke markaloven til å ta vare på det rike biologiske mangfoldet og friluftsmulighetene vi har rett utenfor dørstokken vår. Kommunen har gjennom mange år gjort mye bra for å ta vare på marka, men denne saken viser at det også er behov for å gå gjennom praksis. Jeg synes det er flott at markaorganisasjonene og Østmarkas Venner står på for å løfte disse spørsmålene og forsvare naturens interesser, sier Berg.

Har de gjort som de vil?

– Det var interessant å se Fylkesmannens brev, som bekrefter at ØV har hatt rett i den kritikken vi har rettet mot Bymiljøetaten i en årrekke. Det virker nesten som om den an-

Oslo kommune som grunneier skal gå foran med å bruke markaloven, sier byråd Lan Marie Nguyen Berg til ØV. Foto: CF-Wesenberg/kolonihaven.

svarlige seksjonen i etaten har svevd i en villfarelse om at «dette er vår egen kommuneskog, så her kan vi gjøre som vi vil». Men det er altså slik at kommunene, selv om de er grunneiere, er forpliktet til å følge både markaloven og plan- og bygningsloven, sier ØVs leder Johan Ellingsen.

– Det er tankevekkende at Fylkesmannen finner så mange brudd i løpet av én befaring. Man kan bare undre seg på hvordan resultatet ville blitt hvis det hadde vært gjennomført flere befaringer i et større område. For øvrig er vi veldig glade for de positive signalene som nå kommer fra byrådet, sier ØVs nestleder Helga Gunnarsdóttir.

Terrensykling og skøyting

De fleste kritiserte tiltakene er gjennomført for å tilrettelegge for terrensykling og/eller ritt, eller for å utvide skiløyper med tanke på å gjøre det mulig å skøyte.

Utskifting av tidligere klopper med nye «plankefortau» på Slettfjell i 2012/2013: Krever tillatelse etter markaloven. Foto: Bjarne Røsjø.

Fylkesmannen påpeker ni tilfeller av anlegg eller tilrettelegging som sannsynligvis krever parallell tillatelse etter plan- og bygningslovens paragraf 1-6 og markalovens paragraf 14. Her er det snakk om to underkategorier: Enten krever anlegget tillatelse som et isolert tiltak, eller så utløses søknadsplikten av summen av tiltakene. De ni tilfellene er som følger:

- Utskifting av tidligere klopper (fra før Markaloven) med nye – «plankefortau» (impregnerte terrassebord), steiner eller andre avarter (Ødegården-Slettfjell)
- Kavling av myr der det har vært gjort før og ny kavling. (Petersbråten – Fingerbølmyrene)
- Flytting av løype i forbindelse med reparasjon av hjulspor (Guldsmeden)
- Flytting av løype for å få skøyting (kort strekk) – (Kattiskryset)

- Utvidelse av løype for å få til skøyting (Fjellstadbakken-Ødegårdssletta)
- Fjellstadbakken-Ødegården, flytting av veien på et strekke av 80 meter i tillegg til å lage skøyteløype
- Steinbygging-nyanlegg (Pioneren) – Fjellstadbakken
- Bro av stedeagne materialer (Pioneren) – Skullerudåsen
- Treningsapparater, Tuftparker

Graverende på Grønmo

Fylkesmannen påpeker i brevet at to ulike typer tiltak normalt vil trenge reguleringsplan:

- Anlegging av ny og omlegging av eksisterende trasé når dette skjer ved store inngrep som omfattende planering, betydelig masseforflytting og lignende
- Traseer som reelt sett fremstår som en vei

i størrelse, tiltak og virkning; for eksempel konkurranseløyper og lysløyper

Det mest graverende eksemplet som blir påpekt i brevet, gjelder rundbanen som ble anlagt ved Grønmo før IF Frøy arrangerte NM i terreng rundbane i juli 2015. Fylkesmannen vurderer at dette trolig må kategoriseres som et «anlegg av større løyper», som ifølge markalovens paragraf 9 krever en reguleringsplan etter plan- og bygningslovens kapittel 12 og tillatelse etter markalovens paragraf 14. Men disse lovpålagte vurderingene ble ikke foretatt.

Forenklet saksbehandling må følge reglene

Fylkesmannen påpeker også i brevet at søknadspliktige tiltak må behandles etter de saksbehandlingsreglene som er gjeldende, selv om det er et mål at saksbehandlingen i Marka-saker skal være forenklet. Tiltak omfattet av loven kan bare settes i verk dersom det er gitt tillatelse av myndigheten etter loven, og berørte parter og organisasjoner skal varsles om saker, slik at de har mulighet til å bli hørt.

«Med flere sidestilte formål i markaloven § 1 og på bakgrunn av alle de forskjellige interessene til brukere av Marka, er det særdeles viktig at tiltak i Marka behandles korrekt. Kommunen må gjøre en konkret vurdering i hver enkelt sak om hvem som skal få muligheten til å bli hørt og hvem som skal få oversendt vedtaket. Ettersom markalovens virkeområde ligger i 19 kommuner og fem fylker er det også viktig at man følger retningslinjene slik at saker behandles likt i alle kommunene», heter det i brevet fra Fylkesmannen til BYM.

«Reglene er ikke så entydige»

Fylkesmannens kritikk retter seg i praksis mot en av seksjonene i Bymiljøetatens avdeling for Skog og landskap. Østmarkas Venner har bedt om BYMs kommentar til kritikken fra Fylkesmannen, og avdelingsdirektør Jon K. Christiansen svarer blant annet at markaloven med tilhørende retningslinjer for saksbehandling i teorien skal gi et entydig svar på hvor grensene går mellom tiltak som er søknadspliktige og tiltak som ikke er det.

– I det praktiske arbeidet ute i skogen er ikke reglene så entydige. Det må fortløpende foretas vurderinger om hva slags, og hvor store tiltak, som kan utføres uten søknad (hvor mange stein kan flyttes, hvor mange meter gangbane kan bygges osv), hva er vedlikehold og når blir vedlikeholdet så omfattende at det krever søknadsprosess (veigrøfting, nye stikkrenner, mindre tiltak i skiløyper osv.), skriver Christiansen i en epost til ØV.

Christiansen forteller at BYM inviterte Fylkesmannens miljøvernavdeling på befaring i kommunens skoger for å skalere etatens vurderinger opp mot Fylkesmannens. Befaringen foregikk på stier og langs veier i Østmarka. For å få et godt grunnlag for diskusjoner ble Fylkesmannen både presentert for nye tiltak og tiltak som ble gjennomført for mange år siden.

«Unødvendig restriktiv praksis»

– Befaringen og tilbakemeldingen fra Fylkesmannen var nyttig for BYM. Etaten tar tilbakemeldingene til etterretning og implementerer disse i arbeidet med forvaltning og drift av kommunens skoger, kommenterer Christiansen, og fortsetter:

Fylkesmannen påpeker at utvidelse av skiløyper for å få til skøyting er et søknadspliktig tiltak. Her fra strekningen Fjellstadbakken – Ødegårdssletta. Foto: Helga Gunnarsdóttir

– For noen av tilbakemeldingene mener BYM at Fylkesmannen legger opp til en praksis som kan virke unødvendig restriktiv. En så restriktiv praksis vil medføre en etter etatens skjønn, unødvendig stor byråkratisering, den vil kunne redusere muligheten for enkle tilretteleggingstiltak, og den vil kunne gå ut over det frivillige arbeidet mange av organisasjonene utfører i Marka. BYM registrerer at Fylkesmannen også konkluderer for tiltak vi ikke rakk å befare. BYM har meldt tilbake til Fylkesmannen om disse forholdene og bedt om en ny vurdering for enkelte av punktene.

ØV har spurt spesielt om noen sykkelklopper som ble anlagt over Slettfjell, som ligger øst for Rustadsaga/Nøkle vann og vest for Elvåga. Etter det vi vet ble kloppene anlagt

uten noen form for saksbehandling overhodet.

– Blåstien over Slettfjell ble første gang klopplagt i 1999. Bymiljøetaten har i senere tid gitt tillatelse til en mindre omlegging av trasen for et sykkelritt. I den forbindelse ble det også gitt tillatelse til å bygge en gang/sykkelbane. Byggingen ble utført og bekostet av sykkelentusiastene. Dessverre var det for dårlig kommunikasjon i byggefasen og tiltaket ble mer omfattende enn tiltenkt. BYM har i ettertid senket og redusert deler av tiltaket, svarer Christiansen.

BYM mener for øvrig at tiltaket på Slettfjell er et av de punktene Fylkesmannen skal vurdere på nytt. Hvis Fylkesmannens vurdering blir stående, vil BYM forholde seg til det og

gjennomføre påkrevde tiltak. Markaorganisasjonene vil bli orientert om Fylkesmannens syn i disse sakene, ifølge Christiansen.

ØV drømmer om etterlevelse av markaloven

– Vi er glade for at Fylkesmannen har hatt tilsyn med kommunens praksis, og vi drømmer innerst inne om at BYM og en del av organisasjonene som er involvert skal begynne å etterleve markaloven. Da får vi en forvaltning som avveier hensyn mellom brukergrupper og tar hensyn til naturen, sier Gunnarsdóttir.

– Det jeg er nesten mest glad for, er Fylkesmannen klare påpekning av at berørte parter og organisasjoner skal varsles/høres. Ikke én av disse sakene som er gått etter i sømmene er sendt på så mye som forenklet høring, og når vi har bedt om innsyn så er vi enten nektet innsyn eller så har det ikke eksistert saks-papirer. Som vi tidligere har påpekt tyder det på at mye foregår muntlig mellom saksbehandlere i BYM og enkeltorganisasjoner, noe også deler av svaret til Christiansen tyder på. Vårt inntrykk av BYM er at de har latt hensynet til kommersielle idrettsaktører gå ut over hensynet til friluftslivet og naturen, oppsummerer Gunnarsdóttir.

Nytt om Bøvelstad og Dølerud

Etter utgivelsen av boka *Hyllest til Østmarka* har vi fått korrigeringer og nye opplysninger angående historien på Bøvelstad og Dølerud.

I kapitlet om Bøvelstad har vi hentet opplysninger om husets alder fra Riksantikvarens database Askeladden. Der står det at våningshuset på Bøvelstad er fra «1700 tallet, tredje kvartal». Lise Henriksen har, etter at boka kom ut, undersøkt saken hos Riksantikvaren. Det viser seg at deres opplysninger er feil og at huset sannsynligvis er fra tidlig på 1800-tallet, slik Lise skriver i sin artikkel i Nytt fra Østmarkas temanummer om Bøvelstad (2011).

En liten misforståelse har også sneket seg inn i årstallet for speidernes overtakelse av Bøvelstad. Speiderne overtok i 1972, ikke i 1965.

I kapitlet om Dølerud opplyser Lise at Anne Rasmusdatter (Sverre M. Fjelstads tippol-

demor) døde allerede i 1852 og at det var Gunder – eldre broren til Hans Andersen (Sverre M. Fjelstads oldefar), og tvillingbroren til Marte – som overtok Dølerud og bodde der antakelig til 1865, da familien til Anders Andreassen overtok. Derfor må det være onkel Gunder og familie som søstrene Karen og Andrine besøker og eventuelt bor hos når de er gjeterjenter på Dølerud, og ikke bestemor Anne.

Frank Alm Haugen opplyser at Sverres tippoldefar Anders Gulbrandsen var født i 1787. Han arbeider også med å finne opplysninger om bautaen på Spinneren.

Vi setter som alltid pris på både nye og korrigerte opplysninger om Østmarkas rikholdige historie.

Jubileumsfeiring 365 dager til ende

Av Bjarne Røsjø og Ingunn Lian Nylund

Østmarkas Venner startet feiringen av sitt 50 års-jubileum allerede 4. januar 2016, da en vandreutstilling med utvalgte Østmarka-bilder ble åpnet på Enebakk bibliotek. Deretter gikk det slag i slag med nærmere 40 arrangementer som til sammen samlet nesten 4000 mennesker.

Østmarkas Venner (ØV) feiret i 2016 50 års arbeid for å sikre innbyggerne i regionen tilgang til store natur- og friluftslivsområder rett utenfor stuedøren. ØV ønsket å bruke jubileet for å markere betydningen av det enkle friluftslivet og vår nærhet til naturen, og vi samlet derfor alle arrangementene under den felles tittelen «Hyllest til Østmarka».

Fotoutstillingen som markerte åpningen på jubileumsåret besto av 21 håndplukkede bilder fra 20 fotografer, og vandret i løpet av 2016 innom ti biblioteker i de fem kommunene rundt Østmarka. Utstillingen ble komplettert av bibliotekenes egne utstillinger av Østmarka-litteratur.

ØV og samarbeidspartnere inviterte også til mange og varierte turer, flere spennende foredrag, kunstutstillinger med kulturelle innslag, flere aktiviteter for barna, utendørsteater, slåttetreff, minnestund og gudstjeneste. Alle arrangementene foregikk i Østmarka, eller i umiddelbar nærhet; fordelt på de fem kommunene. Se for øvrig vår aktivitetskalender for jubileumsåret, som var publi-

sert i jubileumsårets første utgave av medlemsbladet «Nytt fra Østmarka».

De mest besøkte arrangementene har tidligere vært omtalt i Nytt fra Østmarka, på våre nettsider eller på Facebook. Kunstutstillingen i Bøler kirke i mars hadde ca. 150 besøkende, jubileumsgudstjenesten i Østmarkskapellet trakk ca. 200 sjeler, Cathrine Søbergs kulturarrangement i Bøler kirke 20. september trakk ca. 300, og et liknende antall kom til ØVs egen jubileumsfest med boklansering 8. november samme sted.

Det siste jubileumsarrangementet – en historisk vandring på Losby gods 13. november – ga jubileumsåret en fantastisk avslutning. Det rant inn med så mye mennesker at programmet måtte legges om. Nærmere 200 mennesker fikk anledning til å vandre gjennom godsets ærverdige lokaler, i hælene på hotelldirektør Heidi Fjellheim som var en kunnskapsrik guide. Og nå har ØV allerede begynt å glede seg til hundreårsjubileet i 2066.

Kafé Latter i Ytre Enebakk var fylt til trengsel da forfatteren og journalisten Arnhild Skre holdt sitt foredrag om Ragnhild Jølsen og Theodor Kittelsen 11. februar. Foto: Bjarne Røsjø.

Liv Sommer Holmen, Morten Krogvold, Tove Nilsen, Erik Wassum og Cathrine Søberg var sentrale i arrangementet «Fire temperamenter Østmarka» i Bøler kirke 20. september. Foto: Karl Andreas Kjelstrup, Nordstrands Blad.

Forfatteren og komponisten Ketil Bjørnstad fremførte sin nyskrevne Østmarka-suite i Bøler kirke både 20. september og 8. november. Foto: Steinar Saghaug.

ØVs æresmedlem Lise Henriksen ledet to guidede turer i 2016 og var en viktig bidragsyter til jubileumsboka. Foto: Tormod Bronndal

Det sydet av ulike aktiviteter, under Barnas Dag på Sandbakken i september. Foto: Sandbakken sportsstue

Sangkoret Freidig bidro til å gjøre kunstutstillingen i Bøler kirke i mars til en suksess. Foto: Steinar Saghaug.

Kunstneren Stefanie Reinhart hadde ideen til en utstilling med Østmarka-kunst. Foto: Steinar Saghaug.

Johan Ellingsen var med på å henge opp fotoutstillingen som begynte vandringen på biblioteket i Enebakk. Foto: Privat.

Speiderhytturen i oktober trakk minst 150 deltakere, til tross for at været ikke viste seg fra sin aller beste side. Foto: Bjørnar Thøgersen.

Hovedpersoner under jubileumsgudstjenesten i Østmarkskapellet: korlederen Sandra Liljedahl, Johan Ellingsen, korets dirigent Øyvind Berge, presten Per Anders Nordengen og organisten Jan Ørnulf Melbostad. Foto: Bjarne Røsjø.

Hyllest til skaperverket i ord og bilder

Hva: Gudstjeneste og kunstutstilling

Hvor: Østmarkskapellet

Hvem: Prest Per Anders Nordengen og kunstner Stefanie Reinhart

Når: Søndag 2. april kl 12:00

Ett av ØVs jubileumsarrangementer i 2016 var en gudstjeneste i Østmarkskapellet. Dette var et samarbeid mellom ØV og kapellet, og begge parter hadde så stor glede av arrangementet at de ville videreføre samarbeidet i 2017.

Søndag 2. april forretter Per Anders Nordengen, prest og en varm Østmarka-Venn, over de samme temaene som preget jubileums-gudstjenesten for ØV i mai 2016: Skaperverket og naturen.

I forbindelse med gudstjenesten åpner Østmarka-kunstneren Stefanie Reinhart utstillingen «Alt har sin tid», med malerier hvor hun har skapt en egen billedverden rundt kristne høytider og ritualer. Ved hjelp av religiøse symboler, som avkodes gjennom fargebruk og enkel ordbruk, blir betrakteren ført gjennom høytidsdagene fra jul til pinse.

Velkommen til Østmarkskapellet, Østmarkas natur og skaperverk, og Stefanie Reinharts kunstutstilling søndag 2. april. Gudstjenesten begynner kl. 12. Etter gudstjenesten blir det kirkekafe og hyggelig samvær på plassen utenfor kapellet, samt kollekt til inntekt for driften av Østmarkskapellet.

Ett av mange flotte malerier på Stefanie Reinharts utstilling «Alt har sin tid».

Innkalling til årsmøte i Østmarkas Venner

Tirsdag 28. mars 2017 kl. 19.00 på Skullerudstua

Styret ønsker alle medlemmer velkommen til årsmøtet.

Dagsorden:

1. Valg av dirigent
2. Årsberetning for 2016
3. Regnskap og revisjonsberetning for 2016
4. Innkomne forslag
5. Fastsettelse av kontingent
6. Godkjenning av styrets forslag til budsjett for 2017
7. Valg

Pause med kaffe og noe å bite i

**Etter pausen har vi gleden av å invitere til bildeforedrag
med Lars Lindland:**

Fra Østmarka til Kautokeino ved en av dem

*Blant Lars
Lindlands mange
fritidsinteresser er
det friluftsliv og
foto som henger
høyst.
Foto: Lars Lindland*

Årsberetning 2016

Styret, tillitsvern, medlemmer og økonomi

Styrets sammensetning

Styrets sammensetning i perioden har vært:

Johan Ellingsen, leder	x
Helga Gunnarsdóttir, nestleder	x
Ingunn Lian Nylund	
Bjarne Røsjø	
Kjell Erik Sandberg	
Silje Helen Hansen	x
Sigmund Hågvar	x

Varamedlemmer

Bjørnar Thøgersen	x
Haakon Aaen	x
Inger Tangen	x

Revisor

Fredrik W. Langseth	x
---------------------	---

Valgkomité

Jan Olav Nybo (leder)	x
Patrick Gobel	x
Ingvild Melvær Hanssen	x

x bak navn viser at vedkommende står på valg på årsmøtet.

Medlemsarkiv og regnskap

Lars Jørgen Lian Nylund var ansatt som medlemssekretær frem til 01.08.2016. Mads Kristian Lian Nylund har vikariert for Lars Jørgen Lian Nylund fra samme dato. Kristin Ohnstad var regnskapsfører frem til 06.05.16, hvorefter Ingunn Lian Nylund overtok arbeidet med ØVs regnskap.

Styremøter og sekretariat

I 2016 har det vært avholdt ni styremøter. I likhet med tidligere år har det vært et nært samarbeid og god kontakt med andre friluftslivsorganisasjoner og offentlige etater. Styret og fagutvalgene har representert foreningen i fellesmøter med andre organisasjoner og offentlige myndigheter, og gjennom utredningsarbeid og annet arbeid som ligger innenfor foreningens formål. Uttalelser til fylkeskommunale og kommunale myndigheter samt andre instanser er blitt utarbeidet av styret.

Styret har ikke noe sekretariat og skjøtter selv driften av Østmarkas Venner (ØV), med unntak av medlemsarkivet. Styremedlem Ingunn Lian Nylund har ansvaret for ØVs nett- og Facebook-sider, regnskap, skanning og arkivering av inn- og utgående post i vårt elektroniske arkiv, betaling av regninger, innkalling til styremøter og referater, samt en del annet forefallende arbeid.

Fagutvalg

Foreningen har følgende utvalg: Skog, friluftsliv og verneområder (Sigmund Hågvar, Helga Gunnarsdóttir, Johan Ellingsen, Silje Helen Hansen, Haakon Aaen og Oddvar Rolstad), Kulturminner og

landskap (Johan Ellingsen og Wenche Fuglstad), Plansaker og markagrensa (Johan Ellingsen, Silje Helen Hansen, Kjell Erik Sandberg, Inger Tangen, Bjørnar Thøgersen og Haakon Aaen), Informasjon og Nytt fra Østmarka (Helga Gunnarsdóttir, Bjarne Røsjo og Ingunn Lian Nylund).

I tillegg til fagutvalgene, har foreningen et Sarabråten-utvalg med ansvar for minnestunden i juni. Det har følgende medlemmer: Kai Ekanger (leder), Steinar Saghaug, Kjell Igelstad og Ivar Ekanger.

Representasjon og deltakelse

Bjarne Røsjo, Kjell Erik Sandberg og Bjørnar Thøgersen møtte for ØV på årsmøtet i Oslo og Omland Friluftsråd (OOF).

Bjarne Røsjo deltar i OOFs Samarbeidsforum for sykling i Marka. Trine Johnsen deltar i «Miljøprosjekt Ljanselva». Johan Ellingsen representerer ØV i Sarabråten's venner.

Johan Ellingsen, Sigmund Hågvar og Helga Gunnarsdóttir har representert foreningen med foredrag eller innledninger på en rekke møter og seminarer. Styreleder og flere styremedlemmer har deltatt på møter og befaringer med kommuner, andre offentlige myndigheter og andre organisasjoner.

ØV har i løpet av 2016 tilsluttet seg Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Oslo og Akershus. FNF er et bredt sammensatt samarbeidsnettverk av natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. FNF er et samarbeid mellom Norsk friluftsliv, Friluftsrådernes Landsforbund og Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN) – som består av Den Norske Turistforening (DNT), Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Naturvernforbund og WWF-Norge. FNF har som formål å arbeide for at natur- og friluftslivsinteressene blir ivarettatt i aktuelle saker i de enkelte fylkene. For å ivareta naturvern- og friluftslivsinteressene får FNF dekket fylkeskoordinatortillinger gjennom Klima- og miljødepartementets budsjett. Etter en omorganiseringsprosess har både FNF Akershus og FNF Oslo åpnet opp for tilslutning fra lokale foreninger.

Medlemmer

Ved årsskiftet 2016/2017 hadde foreningen 4098 medlemmer, hvorav 82 medlemmer var organisasjoner og borettslag. Dette innebærer en netto avgang på 198 medlemmer sammenlignet med året før: Da hadde vi 4296 medlemmer, hvorav 101 var organisasjoner og borettslag.

Antall innmeldte medlemmer i 2016 var 383 hvorav 36 var gavemedlemskap, mens det totalt var 579 avsluttede medlemskap.

Den store avgangen av medlemmer skyldes at det i 2016 har vært arbeidet med å følge opp medlemmer som ikke betaler medlemskontingenten. Som beskrevet i årsberetningen for 2015 var det 343 medlemmer som ikke hadde betalt kontingenten for 2015 pr 31.12.2015. Styret vedtok derfor i 2015 nye retningslinjer for innkreving av kontingent, og dette har blitt fulgt opp i 2016 med tettere og bedre oppfølging av manglende innbetaling.

Totalt er ca. 450 medlemskap blitt avsluttet i løpet av 2016, etter manglende innbetaling etter to purringer. Pr 31.12.2016 er det ingen registrerte medlemmer med manglende innbetaling av kontingent for 2016.

De fleste utmeldinger som er initiert fra medlemmene selv skyldes medlemmer som er gått bort, er syke eller har flyttet til andre deler av byen eller landet. Kun et fåtall (mindre enn fem) utmeldinger skyldes uttrykt misnøye med foreningens arbeid eller standpunkter.

Æresmedlemmer

ØV hadde ved inngangen til 2016 sju æresmedlemmer, etter at Finn Jensen døde i desember 2015: Kai Eanger, Kjell Staxrud, Oddvar Røstad, Lise Henriksen, Tullik Valstad, Sverre M. Fjelstad og Steinar Saghaug. På årsmøtet ble Øyvind Pettersen fra Oslo utnevnt til nytt æresmedlem, som takk for hans utrettelige innsats gjennom 20 år i skogutvalget og styret.

Vervedager i Østmarka

ØV arrangerte seks vervedager i 2016: Ved Østmarksetra 8. mai, Bjønnåsen 22. mai, Østmarkskapellet i forbindelse med vår jubileumsgudstjeneste 29. mai, Østmarksetra 5. juni, Losbydagen 28. august, samt Østmarksetra 4. og 25. september. I tillegg har en del medlemmer blitt vervet i forbindelse med jubileumsarrangementene våre. Totalt ble ca. 100 nye medlemmer vervet, samt at verve- og nasjonalparkbrosjyrene ble delt ut. Disse er også lagt ut jevnlig på markastuene. Vi ser også en jevn strøm av innmeldinger via ØVs nettsider i etterkant av vervedager. I jubileumsåret har det også kommet en del innmeldinger i etterkant av ØVs jubileumsarrangementer.

Vervebrosjyrer, halstørklær og gavemedlemskap

ØVs vervebrosjyrer og halstørklær («buffer»), som foreningen gir bort på vervedager og lignende arrangementer, har også i 2016 blitt svært godt mottatt.

I siste nummer av Nytt fra Østmarka i 2016 gjentok vi, for tredje år på rad, muligheten til å gi bort et medlemskap i gave, ved at det var trykket et gavekort i tilknytning til bladets omslag. Dette for å få flere til å støtte vårt arbeid med å bevare flotte Østmarka. Det ser ut som om gavekortet også denne gangen har slått godt an blant våre medlemmer, da innmelding av gavemedlemskap har fortsatt jevnt og trutt også i det nye året, både via gavekortet fra bladet og gavemedlemskap gitt via vår nettside. ØV setter stor pris på dette.

Kontingenten

Kontingenten har i 2016 vært på kr 200,- for enkeltmedlemmer, og kr 500,- for bedrifter, borettslag og foreninger.

Økonomi

Foreningens økonomi er tilfredsstillende.

Hovedinntekten til foreningen er medlemskontingent, men i 2016 har også utgivelse av jubileumsboka gitt en betydelig inntekt. Andre inntektskilder er gaver/tilskudd, MVA-kompensasjon og Grasrotandelen fra Norsk Tipping.

Kontingentinngangen i løpet av året var på kr 843.413. Dette er en økning på kr 246.816 sammenlignet med 2015, og kan i hovedsak forklares med at medlemsavgiften ble økt med kr 50 for enkeltmedlemmer og kr 200 for bedrifter, borettslag og foreninger.

Jubileumsboka «Hyllest til Østmarka» har solgt bra og har også fått betydelig støtte gjennom gaver og innbetaling for Tabula Gratulatoria. Totalt har boka gitt en inntekt på 525.400 (inklusive gaver), og går regnskapsmessig tilnærmet i balanse i 2016.

I 2016 har det totalt blitt gitt kr 257.630 i tilskudd og gaver, mens det i regnskapet er ført 177.630 som følge av tilbakebetaling av tilskudd mottatt i 2015 og regnskapsmessig flytting av en gave til 2017. Fra Oslo kommune har vi etter søknad mottatt et tilskudd på kr 70.000 til produksjonen av medlemsbladet «Nytt fra Østmarka», samt 90.000 som tilskudd til friluftslivstiltak. Fra Lørenskog kommune har vi mottatt driftstilskudd på kr 6.630 og fra Rælingen kommune et tilskudd på kr 2.000. ØV har i 2016 også fått pengegaver fra kommuner og samarbeidspartnere i forbindelse med

jubileet, samt ekstra tilskudd i form av gaver fra våre medlemmer, noe vi setter stor pris på. I note 1 til årsregnskapet er en liste over alle gaver og støtte gitt til foreningen.

ØV har hatt stor glede av Grasrotandelen ved at medlemmer og andre har gitt 5 prosent av innsatsbeløpet, noe som har resultert i kr 66.733 til foreningen. Fra Lotteritilsynet har vi mottatt kr 44.320 i MVA-kompensasjon.

Foreningens største ordinære utgiftspost er trykking og utsendelse (porto) av medlemsbladet «Nytt fra Østmarka». I 2016 har det i tillegg vært store kostnader forbundet med produksjon og salg av jubileumsboken, samt alle jubileumsarrangementene.

De totale inntektene i 2016 var på kr 1.621.996 og de totale kostnadene i 2016 var på kr 1.447.442. Foreningens overskudd for 2016 ble på kr 176.138. Større salgsinntekter for boka enn budsjettet og lavere kostnader totalt enn budsjettet som følge av at noen planlagte aktiviteter måtte utgå eller flyttes til 2017, er hovedårsakene til et betydelig bedre resultat enn budsjettet.

Foreningens egenkapital er god og utgjør per 31.12.2016 kr 749.628.

Årsregnskapet for 2016, revisjonsberetning og styrets forslag til budsjett for 2017 følger etter årsberetningen.

ØV ble registrert i MVA-registeret fra november 2016 for virksomheten knyttet til utarbeidelse og salg av boken. Dette har ført til mer formelle krav til ØV sitt regnskap, og oppstillingen av årsregnskap og budsjett er derfor noe endret fra tidligere år.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisst bilde av ØVs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Styrets arbeid

Jubileum og arrangementer

ØV ble stiftet i 1966 og kunne i 2016 se tilbake på 50 års arbeid for å sikre innbyggerne i regionen tilgang til store natur- og friluftslivsområder rett utenfor stuedøren. Østmarka betyr enormt mye for befolkningen og folkehelsen, og vi ønsket derfor å bruke jubileet for å markere betydningen av det enkle friluftslivet og betydningen av nærhet til naturen.

Som beskrevet i årsberetningen for 2015 ble det jobbet jevnt og trutt over lengre tid med å få på plass et verdig jubileumsprogram. Jubileumsprogrammet var vedlagt første nummer av *Nytt fra Østmarka*. Sammen med gode samarbeidspartnere har ØV gjennomført nærmere 40 arrangementer; alle som en *Hyllest til Østmarka*.

Variasjonen i arrangementene har gjort at det har vært noe for enhver smak. Det har vært gjennomført åtte guidede turer, 22 arrangementer av kulturell art (foto- og kunstutstillinger, litterære innslag, foredrag, dans og musikk), og fire arrangementer har spesielt vært rettet mot barn og unge og familier. 15 av arrangementene er gjennomført på ulike markastuer og hytter i hele Østmarka.

Alle arrangementene har foregått i eller i umiddelbar nærhet til Østmarka; fordelt på de fem Østmarka-kommunene. Arrangementene har vært åpne for alle, og tilbakemeldingene og deltagelsen har vært overveldende. Samlet sett har vi greid å samle nesten 4000 mennesker.

ØV har gjennom jubileet knyttet mange nye kontakter med andre brukere og organisasjoner som er levende opptatt av Østmarka. Dette må vi bygge videre på fremover.

Tusen takk til alle som har bidratt og deltatt under vårt jubileum; for all støtte og oppmerksomhet. Det lover godt for 50 nye år for Østmarka! Se for øvrig egen artikkel om jubileumsarrangementene annetsteds i denne utgaven av Nytt fra Østmarka.

Alle arrangementene har gjennom året blitt omtalt enten i vårt medlemsblad eller på våre nett- og Facebook-sider, og vil således ikke gis noen nærmere omtale her. Vi har likevel valgt å nevne noen av arrangementene hvor spesielt mange har bidratt eller deltatt.

Vandreutstilling på ti bibliotek

Vandreutstillingen *Hyllest til Østmarka* kom i stand ved at ØVs medlemmer ble invitert til å sende inn fotografier fra Østmarka. Av de ca. 700 bildene som kom inn, ble det plukket ut 21 bilder. Bildene er en blanding av naturmotiver og dyremotiver tatt i alle deler av Østmarka, og dekker de fire årstidene. Den vakre utstillingen har vandret rundt på ti bibliotek gjennom hele året, og har fått stor oppmerksomhet.

Kunstutstilling i Bøler kirke

Gjennom et samarbeid med billedkunstner Stefanie Reinhart, hadde vi helgen 5.-6. mars gleden av å arrangere kunstutstillingen *Hyllest til Østmarka* i Bøler kirke. Utstillingen kom i stand ved at medlemmer av ØV ble invitert til å delta med kunstneriske bidrag som hyller vår vakre Østmarka. Invitasjonen var åpen for bidrag innen alle kunstarter. Det eneste kriteriet ØV satte, var at bidraget måtte være innenfor temaet *Hyllest til Østmarka*.

Respsen ble stor, og det viste seg at vi har mange dyktige og kreative sjeler blant våre medlemmer. Vi endte til slutt opp med 29 utstillere som stilte med foto, malerier, akvareller, tegninger, dikt, musikk, sang, tekstil og ulike typer installasjoner. Oppmøtet var over all forventning, og vi fikk virkelig øynene opp for i hvor stor grad naturopplevelsene er med på å forme våre kunstneriske uttrykk.

Jubileumsmiddag på Rustadsaga

ØV inviterte ca. 50 gjester fra egne rekker, samarbeidende Marka- og naturvernorganisasjoner og ulike myndigheter til jubileumsmiddag på Rustadsaga 28. mai. Oslos ordfører Marianne Borge sa i

Tre tidligere og en regjerende styreleder på jubileumsmiddag 28. mai: Fra venstre Steinar Saghaug (1998-2011), Kai Ekanger (1988-1990 og 1993-1998), Sturle Kojen (1991-1993) og Johan Ellingsen (2011-2017). Foto: Bjarne Røsjø.

sin tale at ØV gjør et arbeid som har stor betydning for samfunnsutviklingen og bidrar til at vi har en god by å bo i. Blant de muntre innslagene var et lite skuespill der ØVs styreleder i 2066 plutselig dukket opp og fortalte ØVs leder i jubileumsåret, Johan Ellingsen, at nasjonalparken var blitt en realitet allerede i 2018. Styrelederen ved hundreårsjubileet kunne også avsløre en rekke andre gode – og noen ikke fullt så gode – begivenheter fra ØVs virke de neste 50 årene.

Jubileumsgudstjeneste i Østmarkskapellet

Under planleggingen av jubileumsfeiringen ble det tidlig klart at mange medlemmer ønsket seg en jubileumsgudstjeneste i Østmarkskapellet. Per Anders Nordengen var førstevalget til å forrette ved en slik anledning. Datoen for gudstjenesten ble fastsatt til 29. mai.

Da dagen opprant sto Østmarka i sin vakreste vårskrud, truende skyer vek plassen og ble erstattet av strålende sol. Østmarkskapellet ble nærmest fullsatt av kirkegjengere og Østmarka-venner, og Nordengen holdt en preken som vil bli husket lenge. Da Johan Ellingsen senere fikk ordet påpekte han blant annet at kirken og naturvernerne har mange felles verdier: Når naturvernerne for eksempel snakker om «naturmangfoldet», mener de omtrent det samme som når kirkens menn og kvinner snakker om «skaperverket». Organisten Jan Ørnulf Melbostad og koret Prinsdal Sangeri under dirigenten Øyvind Berges ledelse bidro med vakker musikk, og en ivrig dugnadsgjeng i kafeteriaen produserte kaffe og vafler på løpende bånd.

Minnestund ved Sarabråten

Stortingets visepresident Marit Nybakk var hovedtaler under årets minnestund ved Milorg-bauten på Sarabråten 16. juni. Minnestunden fikk en ekstra dimensjon denne gangen, fordi seremonien foregikk på dagen 70 år etter at bauten ble avduket 16. juni 1946. Men arrangementets leder, Ivar Ekanger, kunne fortelle at også flere andre jubileer formelig sto i kø denne gangen. Det mest bemerkelsesverdige er kanskje at Ivar Ekangers utrettelige far, Kai, har vært primus motor for arrangementet i hele 50 år på rad. Dessuten hadde femtiårsjubilaranten ØV stått for Milorg-arrangementet i 30 år.

Spillet om Sarabråten

Helgen 17.-18. september ble Spillet om Sarabråten satt opp for tiende gang. Med strålende vær som bakteppe begge dager fikk rundt 750 tilskuere en uforglemmelig flott kulturhistorisk naturopplevelse på Sarabråten. Stor skuespillerkunst fra lokale amatørskuespillere og flott underholdning. Oslos ordfører Marianne Borgen åpnet forestillingen.

Østmarka-hyllest og fire temperamenter

Cathrine Søberg, tidligere styremedlem i ØV, sto bak et kulturarrangement i Bøler kirke 20. september med blant annet en uroppføring av Kjetil Bjørnstads verk «Hyllest til Østmarka». Arrangementet var en gave til ØV og alle som elsker Østmarka. Styret takker så meget for denne flotte kulturgaven.

Arrangementet markerte også åpningen av Erik Wassums fotoutstilling «Fire temperamenter Østmarka» med motiver fra Østmarka og lanseringen av en bok med samme tittel. Arrangementet var meget godt besøkt og ble åpnet av Oslos ordfører Marianne Borgen.

Hyllest til Østmarka i ord, bilder og toner

Den 8. november 2016, nøyaktig 50 år etter at ØV ble stiftet på Rustadsaga, inviterte ØV til stor bursdagsfeiring i Bøler kirke. Alle som deltok fikk ta del i ØVs gave til alle som er glad i Østmarka: Lanseringen av vår jubileumsbok *Hyllest til Østmarka* – en praktbok med tekst og bilder. Les mer om boka i eget avsnitt.

ØVs leder Johan Ellingsen innledet jubileumsfesten 8. november med å holde tale for ca. 300 fremmøtte i en nær fullsatt Bøler kirke. Foto: Steinar Saghaug.

Kvelden bød på flotte presentasjoner av utvalgte tekster fra noen av forfatterne, og et utvalg av bilder. Den legendariske naturfotografen og forfatteren Sverre M. Fjelstad var en av dem som gledet oss med sitt nærvær. Han har bidratt med sju delkapitler og over 30 fotografier i jubileumsboka.

Etter lansering og presentasjon av jubileumsboka ble det lett bevertning og hyggelig samvær, før kvelden ble avsluttet med en flott konsert av Østmarka-venn og musiker Ketil Bjørnstad. En uforglemmelig aften!

Jubileumsboka

I tillegg til de mange arrangementene, ønsket ØV også å markere jubileet med å utgi en praktbok om Østmarka. Vår nestleder Helga Gunnarsdóttir og styremedlem Sigmund Hågvær påtok seg oppdraget med å redigere boka, sammen med naturfotografen Espen Bratlie som billedredaktør. Redaktørene bestemte, i samråd med styret, at boka «Hyllest til Østmarka» skulle bli et fremtidsrettet verk om den flotte naturen i Østmarka, og ikke en tilbakeskuende trykksak om organisasjonens arbeid gjennom 50 år. Boka ble lansert på jubileumsfesten i Bøler kirke 8. november og er blitt svært godt mottatt.

Bokprosjektet utviklet seg underveis til en større og mer kostbar produksjon enn budsjettert, men til gjengjeld har salget gått bedre enn forventet.

Årsmøtet

Om lag 125 medlemmer deltok på årsmøtet på Skullerudstua 31. mars. Årsmøtet vedtok noen mindre, tekniske endringer i vedtektene. Den viktigste endringen var at antallet varamedlemmer ble økt fra to til tre, med tanke på å styrke organisasjonens arbeidskapasitet.

Inger Tangen gikk av som styremedlem, men fortsetter som varamedlem. Kjell Erik Sandberg kom inn som nytt styremedlem, etter å ha vært varamedlem i et år. De to nye varamedlemmene ble Bjørnar Thøgersen og Haakon Aaen. De øvrige på valg ble gjenvalgt, og alle valg skjedde med akklamasjon.

Johan Ellingsen holdt kveldens hovedforedrag, som var en kombinert gjennomgang av ØVs 50-årige historie og en vurdering av dagens situasjon og framtidens utfordringer. ØV har uten tvil gjort en stor

Øyvind Pettersen fra Oslo ble på årsmøtet i mars utnevnt til nytt æresmedlem i Østmarkas Venner.
Foto: Steinar Saghaug.

forskjell i løpet av sine første 50 år, og bidratt til å ta vare på og verne umistelige verdier for en voksende befolkning i Oslo-området.

Etter Ellingsens foredrag holdt ØVs æresmedlem Lise Henriksen et engasjerende lysbildeforedrag om sine opplevelser i Østmarka.

Skogbruk, friluftsliv og verneområder

Nasjonalpark i Østmarka

Det er nå over fire år siden ØV offisielt foreslo en nasjonalpark i hjertet av Østmarka. Vi har tålmodig informert og argumentert, og i 2016 følte vi at det virkelig lysnet i tunnelen. Oppturen startet egentlig høsten 2015 med to positive begivenheter: Lokalvalget, og Stortingsmeldingen om naturmangfold. Så, i desember 2016, vendte Enebakk kommune dessverre tommelen ned. Men nasjonalparken er blitt en nasjonal sak, som kommer til å rulle videre.

Stortingsmeldingen om naturmangfold

I denne meldingen, som ble lagt fram i desember 2015, heter det blant annet: «I de store lavtliggende skogområdene på Østlandet er det mangel på skogvern. Her vil det være viktig å etablere nye naturreservater, også større verneområder, og det vil være naturlig å verne skog som på sikt kan utvikle viktige naturkvaliteter». Dette betyr at nasjonalparken fyller en stor mangel i det systematiske vernearbeidet. (Det visste vi jo, men daværende klima- og miljøminister Tine Sundtoft skrev i brev til oss i januar 2014 at departementet ville avvente denne stortingsmeldingen).

I forbindelse med Stortingets behandling av meldingen arrangerte energi- og miljøkomiteen høring. Her deltok ØV med et innlegg om nasjonalparken og leverte et notat til komiteen. De landsomfattende naturvernorganisasjonene leverte 33 forslag for naturen, hvor nasjonalpark i Østmarka også var omtalt. Behandlingen i Stortinget satte saken på dagorden og fire partier fremmet også et såkalt Dokument 8-forslag om nasjonalparker på Preikestolen (Rogaland) og i Østmarka.

Oslo forsøker å få til et kommunalt samarbeid

Nasjonalparken var tema under valgkampen høsten 2015 i både Ski, Enebakk, Rælingen og Lørenskog, og i alle kommunene var det partier som ivret for nasjonalpark. Sommeren 2016

inviterte Oslo kommune til et møte, der Oslos tilbud om 24 km² kommunal skog ble gjentatt, og de andre kommunene ble invitert til samarbeid. Kommunene ble bedt om å melde tilbake om de kunne godta at en utredning startet, med utgangspunkt i Oslos tilbud.

Studietur til Tyresta nasjonalpark

Som et ledd i det kommunale samarbeidet, arrangerte Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA) en studietur til Tyresta nasjonalpark like utenfor Stockholm den 11. oktober 2016. Alle de berørte kommunene deltok, samt representanter fra Fylkesmannen. Byråd for miljø og samferdsel i Oslo, Lan Marie Nguyen Berg, uttalte følgende til Dagsavisen tre dager senere:

«Det var spennende å lære om hvordan svenskene kombinerer vern av natur og biologisk mangfold med tilrettelegging for friluftsliv og aktiv bruk av naturen. I Tyresta har de vært flinke til å legge til rette for aktivitet og naturbasert turisme. Det har gitt nye arbeidsplasser og stolthet til regionen, og viser at en nasjonalpark også gir nye muligheter lokalt».

Også Oppegård kommune, som kanskje slår seg sammen med Ski, var representert. De ivrer faktisk for å utvide parken til Sørmarka.

Fem kommuner ønsker utredning, Enebakk sier nei

Høsten 2016 stemte kommunene omkring Østmarka over om de ønsket en utredning av en mulig nasjonalpark. Med 21 mot 20 stemmer vedtok Ski kommunestyre å gå inn for utredning, og de vil antakelig spille inn deler av sin egen kommunale skog på om lag 10 km². Det kan bli et verdifullt tilskudd. Rælingen, Oppegård og Lørenskog kommuner var også positive til at en utredning startet. Det knyttet seg stor spenning til hva Enebakk kommune ville mene om å starte en utredning. De arealene som Oslo kommune har tilbudt ligger i Enebakk, men ble i sin tid kjøpt opp av Oslo.

Som en av «vertskommunene» er Enebakks medvirkning vesentlig. Den 5. desember 2016 stemte dessverre Enebakk kommunestyre nei til utredning. Det viktigste argumentet var at Markaloven gir tilstrekkelig beskyttelse av naturverdiene.

Hva nå?

For det første: Enebakk kommunes begrunnelse for å dra i håndbrekket er saklig sett feil: Markaloven regulerer mange inngrep men *ikke* skogbruket, så det er i dag fullt tillatt å forlenge skogsbilveinettet inn i de veiløse, indre delene og hogge skogen der. Markaloven gir ikke naturen beskyttelse som en nasjonalpark vil gi.

For det andre: Enebakks vedtak er trist sett i lys av at de andre nabokommunene nå går inn for en nasjonalpark.

For det tredje: Det er Oslo kommune som er grunneier for det aktuelle arealet i Enebakk. I skogvernet ellers trenger ikke grunneieren å spørre kommunen om tillatelse til vern. Slikt sett står Oslo kommune fritt til å tilby området til vern.

For det fjerde: Dette er en nasjonal sak. Blant annet har deler av Stortingets energi- og miljøkomite ivret for nasjonalpark i Østmarka. Kan en kommune som ikke er grunneier hindre en annen grunneier å verne et skogsområde?

For det femte: Opprettelse av nye nasjonalparker er ofte en modningsprosess, og kan ta mange år. Vi tror at de fire ja-kommunene og nasjonale politikere vil forsøke å få til en prosess. Det er foreløpig kun snakk om å kartlegge og utrede mulighetene. Det er uheldig at Enebakk stiller seg selv på

Nasjonalparken i Østmarka – her sett fra Tonekollen – vil fylle en mangel i det systematiske vernearbeidet på nasjonalt nivå. Foto: Vidar Svarttjernet.

sidelinjen i en sak som angår dem sterkt. Men debatten fortsetter, og mange vil bidra til å holde saken varm. Blant annet skal Stortinget behandle Dokument 8-forslaget tidlig i 2017.

Forvaltnings- og skjøtselsplaner Hauktjern og Spinneren

Etter forslag fra ØV ble disse to områdene vernet i statsråd 4. oktober 2013, og i løpet av 2014 ble ansvaret for verneområdene overført fra Fylkesmannen til Oslo kommune ved Bymiljøetaten (BYM). Kommunen sendte forvaltnings- og skjøtselsplaner for områdene på høring i 2014, og ØV sendte innspill i to omganger. Med en rekke endringer som ØV mener er til det bedre, ble forvaltnings- og skjøtselsplanene til slutt godkjent av Fylkesmannen i 2016. Som et ledd i skjøtselen har BYM høsten 2016 foretatt tynning av et granplantefelt i Lutdalen, som er et av områdene som ØV mente burde prioriteres for skjøtsel. Til turgåeres store glede ble skjøtselen foretatt med motorsag og tømmeret kjørt ut med hest. BYM har fått midler fra Miljødirektoratet for å gjennomføre skjøtselen.

Grusvei gjennom Dølerud

ØV har siden 2014 kjempet hardt mot BYMs forslag om å gjøre blåstien til den vakre markaplassen Dølerud i verneområdet Spinneren om til en såkalt helårstrasé, noe som i praksis blir en bred grusvei. Vi tok opp saken ved en rekke anledninger i 2015, og i 2016 leverte vi en høringsuttalelse etter at den aktuelle reguleringsplanen ble sendt på høring i januar. I uttalelsen går vi sterkt imot etableringen av en helårs turvei. Dølerud har store opplevelses- og verneverdier, og plassen er gjort udødelig gjennom Sverre M. Fjelstads filmer og fortellinger. Vi mener at en helårs turvei i stor grad vil gå utover naturkvalitet, kulturarv og opplevelsen av området som forholdsvis urørt. Vi mener også at en helårs turvei er i strid med verneforskriftene for Spinneren. Det var en meget sterk mobilisering i forbindelse med høringen og nærmere 50 organisasjoner, bydeler og enkeltpersoner leverte uttalelser. Omlag 40 av disse var negative til grusveien. BYM innså derfor at saken var dødfødt.

Sammen med mange andre naturvern- og friluftslivsorganisasjoner foreslår ØV et bedre og langt rimeligere alternativ utenfor verneområdet. Vi foreslår at en sykkeltrasé legges over Grønmo, videre på dagens vei mellom Godheim og Godlia, og sørover via Hanåveien og over Februeen til Sandbakken parkeringsplass. Vi foreslår videre at vintertrafikken fortsetter igjennom Sandbakkenløypa, og at det gjennomføres enkle utbedringstiltak langs denne. Vi mener at vårt alternativ vil ivareta både behovet for en god sykkelforbindelse og en bedring av skiløypa, samtidig som verneverdiene og naturopplevelsen i Dølerud-området ikke forringes. Utredning av ØVs forslag støttes også av to berørte bydeler. I juni tok vi opp saken igjen med byrådet, og sommeren 2016 inviterte BYM til befarings av alternative traseer. På befaringen deltok både fylkesmiljøvernssjefen og byrådssekretæren, i tillegg til flere av Marka-organisasjonene.

Mål og retningslinjer for forvaltning og drift av Oslo kommunes skoger

ØV fikk invitasjon til å delta i behandlingen av denne saken etter det første møtet i styringsgruppa 23. januar 2014. Vi meldte inn fem styremedlemmer til fire grupper. Til idrettsgruppa fikk vi ingen innkalling. I kulturlandskapsgruppa var det god prosess. For de to gruppene skogbruk og arrangementer var opplevelsen som følger:

Møtene ble innkalt på kort varsel, og ofte utsatt i siste liten, noe som for en liten organisasjon uten ansatte var svært krevende. Sakspapirene var ofte vanskelige å forholde seg til: Det var for eksempel ikke gjort klart hva som var nytt i forhold til gjeldende plan for perioden 2005-2015. I løpet av prosessen var det heller ikke mulig å se hva som var gjort av endringer siden forrige møte (hva som var tatt hensyn til, og hva som var neglisjert).

ØV fikk aldri innsyn i et samlet dokument. Det endelige dokumentet ble omsider lagt ut på høring i 2016, etter press fra organisasjonene og politisk ledelse i Rådhuset. Også denne gangen var fristen kort, og lagt til ferien.

Våre viktigste merknader til innholdet i dokumentet var blant annet:

Det nye forslaget til mål og retningslinjer var på flere punkter endret slik at hensynet til naturvernet og det enkle friluftslivet – som en stor del av Oslos befolkning ser som en meget viktig verdi – var svekket. ØV foreslo derfor at en rekke punkter fra den forrige versjonen av «Mål og retningslinjer» skulle tas inn igjen, i tillegg til at vi foreslo en del nye punkter. Vi påviste også at forslaget på flere punkter var i strid med det sittende byrådets politiske plattform. Et eksempel er følgende formulering fra byrådets nylig vedtatte Behovsplan: «Ved planlegging og rehabilitering av ferdstraseer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst».

ØV mener også at utvalgte områder med opplevelsesrik gammelskog (såkalte eventyrskoger) skal avsettes som bevaringsskog. Disse kommer i tillegg til de vernede friluftslivsområdene, på samme måte som nøkkelbiotoper for biologisk mangfold kommer i tillegg til de vernede naturreservatene. På denne måten blir hensyn til friluftsliv og biologisk mangfold likestilt, slik formålet er i kommuneskogene. Hensyn skal tas slik at sammenhengende stinett uten veikryssing søkes bevart.

Hogst i Oslos kommuneskoger i 2016

Mot slutten av 2015 fikk ØV uttale seg om BYMs planer for hogst i 2016.

Ulsrudvann-Østensjøenabben: Dette er et svært mye benyttet nærturområde, og ØV uttrykte skepsis til hogsten. Den resulterte dessverre i store terrengskader og mange klager fra våre medlemmer, som vi formidlet til BYM i et brev. Vi håper Bymiljøetaten har lært av det og ikke gjentar slike inngrep i nærskog.

Stallerudåsen: Også dette er et mye benyttet turområde. I en befaring med BYM sommeren 2016 anbefalte vi at slik nærskog kunne få utvikle seg fritt, eller skjøttes meget forsiktig. Vi utarbeidet et notat etter befaringen om forsiktig forvaltning av nærskog. Staten valgte å droppe hogsten dette året.

Bremsrud: Vi hadde ingen merknader forutsatt at hogsten gjøres skånsomt, uten hjulspor og at det ryddes opp.

Øgårdsmåsan SV – Langvassås: ØV gikk sterkt imot at det skulle bygges permanent driftsvei fra Ødegården inn Gudbrandsdalen, opp over Kruggmyra og mot Langvannet. Den vil skjære inn i et høyt verdsett, fredelig friluftsområde hvor fravær av vei er en viktig kvalitet. Vi mente at hele denne planen måtte frafalles. Driftsveien er foreløpig ikke bygget og hogsten ble ikke gjennomført. Vi fikk senere vite fra BYM at en eventuell driftsvei ikke vil bli bygget før den har vært igjennom søknadsprosess i henhold til landbruksveiforskriften. ØV vil være høringspart i en slik prosess.

Hogst i Lørenskog i 2016

Losby: ØV inviteres hvert år til et informasjonsmøte på Losby, hvor de både går igjennom årets virksomhet samt redegjør for planene for neste år. Losby har en stund hatt en tømmeravvirkning som er langt under tilveksten. Det skyldes nok heller at de har for mye ung skog som fortsatt er i god vekst, enn moderasjon. Av de planlagte hogstene som Losby planlegger gjennomført i løpet av 2017, reagerte ØV særlig på en planlagt hogst helt sør på eiendommen ved Liseter/Liseterputten, som er et område med spesiell gammel skog og som grenser inn til vårt forslag om nasjonalpark i Østmarka. Vi tok dette opp med Losby Bruk og anmodet om at området ble spart.

Losby bruk har også gjennomført en oppgradering av standarden på de eldre skogsbilveiene, for å ta lengre og tyngre tømmerbiler. Det gjaldt særlig svinger og snu-/møteplasser, noe vi ikke hadde alvorlige innvendinger imot. Losby bruk informerte om at grunnet en sterkt svekket ulvebestand i Østmarka i 2016, ble det skutt noe mer elg enn tidligere år.

På møtet tok ØV opp sykkelrittene i Østmarka og på Losbys eiendom. Det ble bekreftet at Losby Bruk har store betenkeligheter med sykkelrittene, ikke bare på grunn av slitasje på stiene, men også på grunn av påvirkningen av fugle- og dyrelivet som et sykkelritt medfører.

Stensrudmarka: ØV og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) ble på våren tipset om en privat hogst godkjent av Fylkesmannen i det som kalles Stensrudmarka innenfor Østby i Lørenskog. Det ble gjennomført to befaringer, og NOA sendte inn en klage som førte til en utsettelse. Hogsten ble seinere gjennomført, og det gjensto i høst å reparere kjøreskader etter drifta.

Hogst i Rølingen i 2016

Marikollen: ØV fikk tidlig på høsten flere meldinger om hogst øverst i Blystadlia med til dels svært store kjøreskader. Noe viste seg å være hogst i forbindelse med utbyggingen av Marikollen Idrettspark, og noe var hogst utført for private skogeiere. Utkjøringen av tømmeret foregikk i det som i dag er en blåmerket sti. Dette skjedde uten at DNT engang var varslet om hogsten og at stien ville bli ødelagt.

Uansett om dette tidligere har vært brukt som tømmervei, er det skogeiers plikt å reparere kjøreskader etter hogsten. Gjentatte klager og avisinnlegg har pr i dag ikke ført fram. Dette har medført at stien til det populære utsiktspunktet Bjønnåsen som tidligere gikk i den vernede Kongeveien, fortsatt er ødelagt og nå er lagt om. ØV forfølger saken videre inn i 2017.

*Hjulspor i blåsti etter
utkjøring av tømmer
i Blystadlia.
Foto: Johan Ellingsen*

Markaforskriften

Den eksisterende forskriften om skogbruket i Oslomarka stammer fra 1994, og da markaloven ble vedtatt i 2009 skulle den revideres. Dette oppdraget har nå ligget i Landbruks- og matdepartementet i åtte år, uten at noe tilsynelatende har skjedd. Så ofte vi kan, minner vi ansvarlige myndigheter om den manglende revisjonen som skal regulere skogbruket i Marka.

Landbruksplan Rælingen

Vårt innspill til Kommunedelplan landbruk for Rælingen kommune i perioden 2016 – 2027 gikk i all hovedsak på at det mangler utfartsparkering til Østmarka, samt at vi foreslo en turvei/kyststi langs Øyeren og et bedre samarbeid mellom grunneiere og frilufsorganisasjonene om bruken av Marka. Rådmannen opplyser om at våre forslag vil bli ivaretatt i den kommende kommunedelplan for idrett og friluftsliv og i kommuneplanens arealdel.

Opprusting av turvei Lintjernveien – Myrdamstien i Rælingen

Rælingen kommune inviterte til en befaring med OOF i 2015, der vi ble forelagt planer om en turvei som vi antar på sikt planlegges til å gå rundt hele Myrdammen. Vi uttalte oss negativt til den delen av en ny turvei som skulle anlegges på myr, men traseen ble bygd og ferdigstilt i 2016.

Myrvold sør - Rælingen

ØV foreslo at de store parkeringsarealene på østsiden av fylkesvei 120 med skole og barnehage også må kunne brukes til en sårt tiltrengt utfartsparkering for turgåere i helgene. Hvilken løsning som velges for kryssing av Fv. 120, er for oss det samme – det viktige er at denne strekningen av Fv. 120 mangler utfartsparkering. Vi forutsetter at det blir en godt skiltet atkomst gjennom boligområdet til merket sti/løype innover i marka mot Ramstadsjøen.

Terrengsykling og ritt i 2016

ØV har i mange år vært kritisk til gjennomføringen av terrengsykelrittene i Østmarka, og vi har blant annet påpekt at Oslo kommunes saksbehandling har vært svært mangelfull. Dette toppet seg med Terrengsykelrittet 2015, som ble arrangert på en uansvarlig måte som blant annet førte til at blåstier ble påført store slitasjeskader som fortsatt er synlige.

I 2016 ble det arrangert færre ritt i Østmarka enn året før, visstnok med redusert oppslutning om hvert enkelt ritt. IF Frøy har etter eget utsagn arrangert fire ritt, blant dem Terrengsykelrittet 2016 som gikk av stabelen 30. mai i fint vær. Det store Østmarkrittet ble ikke arrangert i 2015 og 2016, fordi en grunneier i den nordlige delen av Østmarka har satt ned foten.

ØVs hovedreaksjon etter skandalerittet i 2015 var å sende brev til BYM, med kopi til Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA) og samtlige partiers bystyregrupper. I brevet påpekte vi blant annet at BYMs mangelfulle og tilnærmet ikke-eksisterende saksbehandling hadde bidratt til å forsterke brukerkonfliktene i Østmarka. Dette har ført til at BYM har skjerpet rutinene og har begynt å stille mer enn helt minimale krav til arrangørene, men ØV konstaterer at brukerkonfliktene rundt terrengsyklingen fortsatt er store. Vi får blant annet mange henvendelser fra medlemmer som klager på nedslitte stier og hensynsløs sykling, både på veier og stier. Dette blir derfor et viktig arbeidsområde for ØV også i 2017.

I løpet av 2016 ble det klart at IF Frøy ønsker å etablere et senter for terrengsykling på Grønmo, og at organisasjonen allerede har begynt en gradvis etablering av traseer i området. ØV skrev i april brev til BYM, der vi blant annet påpekte at et slikt anlegg ikke skal bygges gradvis og umerkelig uten at det blir gjennomført en åpen planprosess. Her befinner vi oss nemlig i kjerneområdet for markaloven, hvor det er grunn til å utvise ekstra forsiktighet. Vi nevnte i brevet at både Rustad IL og Bøler IF har forholdt seg til krav om reguleringsplan ved utbygging av «sine» anlegg. Dette har så langt vi kan se gitt ryddige prosesser med gode resultater. Vi reiste spørsmål om idrettsforeningene med tilknytning til Østmarka likebehandles.

I 2016 ble diskusjonen om naturskader etter terrengsykelritt løftet opp til det nasjonale nivået, etter at Lillehammer-mannen Petter Syverud skrev et skarpt leserinnlegg i lokalavisen Gudbrandsdølen Dagningen. Syverud var inspirert av ØVs kritikk av Terrengsykelrittet 2015 og påpekte at terrengsykelrittet Ultrabirken hadde forårsaket store skader på stiene i Øyer-fjellet. Debatten tok snart en vending vi kjenner igjen fra Østmarka: Både arrangørene og den ansvarlige myndigheten (BYM i Oslo, fjellstyret i Øyer) påsto feilaktig at skadene «forsvinner av seg selv» etter kort tid.

El-sykling i Marka

Daværende klima- og miljøminister Trine Sundtoft gikk i 2015 inn for at det skulle bli tillatt å bruke el-sykler i utmark, og ga Miljødirektoratet i oppdrag å lage et forslag som skulle sendes på høring. ØV leverte i mars en høringsuttalelse som konkluderte med at det fortsatt bør være forbudt å bruke el-sykler på stier, både i utmark generelt og i verneområder spesielt. På skogsveier, traktorveier og turveier kan det imidlertid bli tillatt med el-sykler. Miljødirektoratet har senere vurdert 98 høringsuttalelser og lagd en innstilling som nå ligger til behandling i departementet. Teknisk Ukeblad skrev i juni at direktoratet anbefaler at el-sykling blir tillatt på turveier men ikke på stier – i tråd med ØVs uttalelse – men departementet har så vidt vi erfarer ikke konkludert.

Samarbeidsforum for sykling i Marka

Oslo og Omegn friluftsråd (OOF) tok i 2013 initiativ til å opprette Samarbeidsforum for sykling i Marka, med representanter for sykkel-, marka- og naturvernorganisasjonene. Forumet har hatt to møter i 2016, med Bjarne Røsjø som ØVs representant.

Sykkelforumet arrangerte søndag 21. august – helgen før Ultrabirken – sykkelkampanjen «Bruk hue – vis hensyn» for tredje gang på rad, med stands en rekke steder i Osloområdet. Formålet med sykkelkampanjen er å spre gode holdninger og bidra til et trygt og trivelig Marka for alle. Årets kampanje fikk lite medieoppmerksomhet, og flere deltakere har inntrykk av at man egentlig ikke når fram til «bøllene» som sykler hensynsløst på veier og stier. ØV hadde ikke anledning til å delta denne gangen, på grunn av andre oppgaver.

NOTs og ØV gjennomførte i oktober 2015 en befaringspåk deler av Pioneren, som er et tilrettelagt nettverk for stisykling i Østmarka. Vi mente at denne bru var pent utført men antakelig søknadspliktig etter markaloven – og det siste er Fylkesmannen enig i. Foto: Bjarne Røsjo.

Skullerud-prosjektet – Pioneren

Skullerud-prosjektet er et nettverk av tilrettelagte traséer for stisykling i Østmarka, anlagt av Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) med Oslo kommunes tillatelse. Anlegget ble innviet i oktober 2015 og har vært flittig brukt i 2016. De tilrettelagte stiene begynner på skogsveien innenfor Rustadsaga og fortsetter mot Fjelstad, Skullerudåsen mot Grønmo og vannverket ved Skullerud.

Skullerud-prosjektet ble anlagt blant annet med tanke på å konsentrere terrengsyklingen i Østmarka, for å redusere brukerkonflikter og slitasjeproblemer. Det er uvisst om prosjektet har bidratt til dette. ØV frykter at etableringen har virket mot sin hensikt hvis traséen isteden brukes som et «springbrett» for at terrengsyklistene tar i bruk nye og liten brukte stier og områder.

Fylkesmannen gjennomførte befaringspåk deler av området sammen med BYM i juni 2016. Fylkesmannen bemerket etterpå, i et skarpt brev til Oslo kommune, at flere av tiltakene var søknadspliktige etter markaloven og skulle dessuten være forelagt markaorganisasjonene, noe ØV hadde påpekt til BYM og NOTS uten å bli hørt.

Ulven i Østmarka

Vinteren 2012 etablerte et ulvepar seg i Østmarka, hvor de fikk valper i 2013. De to voksne ulvene fikk navnene Fenris og Frøya. Det er ikke sett spor etter Frøya siden august 2013.

I 2015 ble det født tre valper i Østmarka, med Fenris som far og en av døtrene som mor. I oktober 2015 ble den voksne hunn ulven skutt og skadet mens hun angrep en jakthund, og dagen etter ble hun funnet død. I januar 2016 ble lederulven Fenris avlivet etter at han ble funnet i forkommen tilstand på grunn av et omfattende angrep av skabb. De tre ungene, en tispe og to brødre, gikk dermed en usikker fremtid i møte – men de klarte seg gjennom vinteren. Den ene hannen vandret ut av Østmarka tidlig vinteren 2016 og har bosatt seg i Hobøl. Alt tyder på at den andre hannen vandret ut i løpet av sommeren, siden det ikke er sett spor etter ham siden juni. Tispa er fortsatt i Østmarka og begynte å markere revir høsten 2016. Det er trolig at en hanulv vil dukke opp i Østmarka i løpet av vinteren og bidra til at et nytt valpekull blir født i 2017.

ØV forholder seg til at Østmarka er en del av ulvesonen, og organisasjonen har plass til både ulvetilhengere og -motstandere som medlemmer. Organisasjonens rolle er å spre saklig informasjon, slik at interesserte kan ta standpunkt på et kunnskapsbasert grunnlag.

Plansaker og markagrensa

Kommuneplan Oslo – aktivitetssonene

Oslo kommune la våren 2014 ut en omfattende kommuneplan på høring. ØV leverte senere en høringsuttalelse som gikk sterkt imot planforslaget om å gjøre nærmere 10 prosent av Markas bynære randsoner om til såkalte aktivitetssoner, hvor forslaget blant annet innebar etablering av urbane aktiviteter som ballbaner, klatrevegger, skateboardanlegg og golfbaner. Flere andre naturvernorganisasjoner leverte uttalelser som gikk i samme retning.

I 2015 kom kommunen tilbake med en revidert kommuneplan hvor omfanget av aktivitetssonene var redusert, men omfanget og innholdet var likevel uakseptabelt. Dette ble etter hvert en viktig politisk sak hvor ØV og andre naturvernorganisasjoner fikk sterk støtte av uorganiserte naturvernere, som gjorde en kjempejobb med å skrive kronikker og bruke sosiale medier. Det politiske maktskiftet etter valget i 2015 innsatte et nytt byråd som har programfestet at aktivitetssonene skal fjernes, men ØV følger nøye med på denne saken helt til ny og endret kommuneplan er endelig vedtatt.

Høringsuttalelse Oslo kommunes Planstrategi 2016-2019 og planprogram

Oslo kommune la ny planstrategi og planprogram ut på høring sommeren 2016. ØV stilte seg positive til vektleggingen av en klimasmart byutvikling og styrking av naturens rolle i byen. Vi savnet likevel en tydeligere kobling og balanse mellom byutviklingen og de grønne og blå arealene som utgjør naturen, med sin egenart og miljøkvaliteter rundt byen. Vi la i uttalelsen vekt på at det fortsatt er viktig å understreke både markalovens betydning og de naturområdene vi ønsker å bevare, i en planstrategi som legger ny klima- og miljøpolitikk til grunn for styringen av Oslo kommune de kommende årene. Forvaltning av Marka og avvikling av aktivitetssonene må inngå i planstrategien, som skal klargjøre grunnlaget for ny politikk.

Behovsplan idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet Oslo

Behovsplanen var på høring i 2015, og både i forkant av høringen og under høringen spilte ØV inn følgende forslag til tiltak for friluftslivet: Grønlihytta med helgeservering og forbedret sti, besøksgård på Sørli, bedre toalettforhold og tilrettelegging på flere av bade plassene, utfartsparkering i Skulleruddumpa, restaurering av tursti forbi Skraperudtjern, informasjonstavler og merking av stier til innfartsårer til Østmarka. Da Oslos byråd 28. september la fram budsjettet for 2017 og behovsplanen for 2017-2020, var det mange ting å glede seg over. Av de 120 millionene som er satt av til friluftsliv har Sørli besøksgård fått 6 millioner, og det er satt av midler til toaletter i Østmarka, på Bråten ved Nøkle vann og ved Ulsrud vann. Opprusting av turvei forbi Skraperudtjern samt andre turstier og infotavler blir også prioritert. Grønlihytta ligger inne i planen, men vi er usikre på om det er satt av midler. ØV vil følge opp disse sakene. Som en ekstra god nyhet får ØV nå for første gang årlige driftsmidler på kr 100.000.

Av andre ting som viser at byrådet har tatt gode grep for å styrke hensynet til naturvern og det enkle friluftslivet er følgende setning angående ferdselstraseer i Marka:

«Ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraseer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst».

Oppgradering av Skullerud idrettsanlegg

Våren 2015 la Oslo kommune en omfattende reguleringsplan for oppgraderingen av Skullerud idrettsanlegg ut på høring. ØV stilte seg grunnleggende positive til forslaget. Tiltaket er særlig viktig for Rustad IL og for Skiforeningens skiskole. Da arbeidet med deler av løypenetttet startet opp høsten 2015, kom det reaksjoner fra våre medlemmer og andre turgåere. Vi hadde forståelse for folks

Østmarka fikk en ny midlertidig attraksjon, da Thomas J. Heftyes gamle snarvei til Sarabråten dukket opp igjen på grunn av nedtappingen av Nøklevann. Foto: Bjarne Røsjø.

reaksjoner, men mente det var viktig å oppklare saksgangen og markaloven og bidro derfor med en artikkel i godt samarbeid med Rustad IL. Del I av anlegget ble fullført inkludert beplantning våren 2016. Del II er planlagt gjennomført i 2017. Området vil bære preg av anleggsarbeidet mens det pågår, men både vi og Rustad IL er opptatt av at arbeidet gjøres så skånsomt som mulig.

Trafostasjon og konsekvenser for naturmiljø, friluftsliv og nærmiljø

Statnett jobber med planer om å bygge en ny transformatorstasjon i området Klemetsrud – Grønmo. ØV har i den forbindelse vært invitert til dialog med Statnett angående alternativer til plassering. Vi mener det er svært viktig at et slikt anlegg planlegges og gjennomføres på en skånsom og hensiktsfull måte som både ivaretar naturmiljø, friluftslivet og nærmiljøet. Informasjonen og involveringen fra Statnetts side har vært god, og vi har fått anledning til å komme med innspill men ikke fått detaljert innsyn i viktige utredninger ennå. Mye tyder på at et verdifullt område i Østmarka er reddet, og at valget nå står mellom to områder i nærheten av Grønmo. Vi har anbefalt Statnett å sende begge alternativene til NVE som sender disse på høring, i stedet for å velge den ene lokaliseringen slik at høringsinstansene ikke har et alternativ å velge.

Restaurering av dam Nøklevann

Restaureringen av dammen ved utløpet av Nøklevann ble ferdig på overtid og avsluttet høsten 2016. Oppfyllingen av vannet var godt i gang ved årsskiftet, og vannstanden i Nøklevann ble målt til 162,54 onsdag 11/1 2017. Det gjensod da to meter (fullt magasin i den samme skalaen er 164,48). Ved normalt tilsig vil Nøklevann være fullt i slutten av april. To beverkolonier ser ut til å ha greid seg gjennom restaureringen, de holder til ved Sarabråten og Bremsrud. Beverne som i sommer holdt til ved Skullerud skistadion har flytta tilbake til Skraperudtjern. ØV er blitt holdt løpende orientert om situasjonen av Vann- og avløpsetaten.

Tusenvis av kubikkmeter med masse dumpes under bygging av veien opp Blystadlia. Foto: Johan Ellingsen.

Kampen for Rælingsåsen

ØV har gjennom 2016 jobbet sammen med Rælingsåsens venner for å hindre at det ca. 2 km² store skogsområdet blir lagt utenfor markagrensa. Det ble sendt brev til Klima- og miljødepartementet (KLD) hvor det ble pekt på hensynet til nærfriluftsliv, folkehelse og at området ikke tilfredsstiller «Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus». Brevet resulterte i et langt møte med KLD, hvor vi gav en grundig gjennomgang av våre argumenter. Rælingsåsen og møtet med KLD fikk oppmerksomhet hos NRK Østlandssendingen, radio og TV, samt Romerikes Blad.

Rælingsåsens venner søkte ØV om økonomisk støtte til produksjon av informasjonsmaterieil for utdeling til beboerne i Rælingen. Det ble produsert en fire-siders folder og tilhørende kart i et opplag på 5000 eksemplarer, med finansiering fra ØV.

Sammen med Rælingsåsens venner følger ØV saksgangen videre fram til en eventuell lovendring i Stortinget. Det er ventet at saken blir sendt ut på høring i løpet av første halvår i 2017. Dersom dette går igjennom i departementet og på Stortinget, stiller ØV et stort spørsmål ved videre konsekvenser for markagrensa i andre kommuner og for Østmarkas vern.

Høring og oppfølging av utbyggingen i Marikollen idrettspark

ØV stilte seg i en høringsuttalelse i 2015 positive til opprusting av Marikollen idrettspark, men reagerte på tillatelsen fra FMOA til å anlegge en asfaltert rulleskiløype innenfor markagrensa. Dette er et klart og bevisst linjeskift i markapolitikken fra myndighetenes side. Vi var også skeptiske til en tur/anleggs/skogsbilvei fra Blystadlia til toppen av Marikollen. Denne veien ble påbegynt høsten 2016 med påkjøring og oppfylling med tusenvis av kubikkmeter med leirholdige masser. Det er urimelig å kalle dette en turvei, da det nå viser seg at den anlegges som en stor anleggsvei for i fire år framover å kjøre store mengder jordmasser opp i den nye slalåmbakken. ØV reagerer på omfanget og at en såpass stor utbygging skjer i regi av en relativt liten idrettsforening og ikke kommunen selv.

Atkomstvei Lysåsskogen i Lørenskog

ØV har gjennom flere år fulgt saken og støttet krav om adkomst til Lysåsskogen fra Vestaveien. Fylkesmannen opphevet dessverre høsten 2016 kommunestyrets vedtak om at adkomsten skulle bli en realitet. Årsaken var at grunneierne fikk medhold da de påklaget vedtaket, fordi de mente en av Høyres representanter var inhabil.

Varaordfører i Lørenskog har imidlertid forsikret ØV om at saken tas opp igjen, denne gang uten de personene som det er tvil om rundt habilitet. Det er ingenting som tyder på at utfallet vil bli

annerledes enn sist gang, da de partiene som utgjør det nåværende flertallet i kommunestyret tidligere har lagt mye prestisje i å få til denne løsningen. Derfor er det god grunn til å tro at adkomsten vil bli en realitet.

Sektorplan kultur Lørenskog kommune 2016–2020.

Vi berømmet kommunen for at de i sin kulturplan mener at de foreslåtte aktivitetssonene i Østmarka ikke må innebære en form for nedbygging av Marka. Lørenskog kommune har derved lagt gode føringer for behandling av saker som berører Østmarka, markagrensa og atkomst til Marka.

Lørenskog Elveforum

Lørenskog Elveforum ble stiftet på møte i Lørenskog Rådhus 20. september 2016. Det ble valgt et styre på fem medlemmer og to varamedlemmer, som skal fungere frem til første årsmøte i april 2017. ØV er representert i styret med Inger Tangen (leder) og Kjell Sandberg (styremedlem).

Forumet skal, i samarbeid med Lørenskog kommune, øke interessen for og opplevelsen av vassdragene og tilhørende kulturminner for alle deler av befolkningen. Dette skal gjøres ved å skape økt bruksverdi og tilgjengelighet, og ved vern og rehabilitering med tanke på naturverdier og biologisk mangfold.

En viktig del av arbeidet blir å gjenåpne deler av vassdragene som er lagt i rør, og å gjennomføre tiltak som reduserer fare for flom. Styret har så vidt startet arbeidet ved befaring langs Losbyelva og Ellingsrudelva, for å finne muligheter for blant annet å øke tilgjengelighet og opplevelsverdi.

Kulturminner og kulturlandskap

Sarabråtens venner

Sarabråtens venner fortsatte arbeidet sitt med en aprildugnad for å rydde veien langs «Mærrapina» på vei inn til Sarabråten. Den sterke nedtappingen av Nøkle vann frambrakte artige og til nå neddemte kulturminner, uten at det framkom vesentlige nyheter om for eksempel hjulbåten «Sara».

Even Saugstad lanserte i oktober sin nye bok om Sarabråten, med tittelen «Godset i skogen». Boka er blitt godt mottatt og er et verdifullt tilskudd til den etter hvert ganske rike Østmarka-litteraturen.

Korketrekkeren

Korketrekkeren – skogsveien som går i spiral rundt seg selv for å komme ned den bratte bakken til Nøkle vann – er et viktig kulturminne. Den har dessverre vært stengt i flere år, og turgåere har i spenning ventet på restaureringen som har vært forsinket grunnet mangel på kvalifiserte entreprenører. ØV har fortsatt å mase på BYM, og høsten 2016 kunne glade vandrere registrere at arbeidet endelig var i gang. Ved årsskiftet gjensto kun rekkverket, og Korketrekkeren ble høytidelig åpnet 1. februar 2017.

Sørli besøksgård

Som kjent vedtok bystyret i Oslo i 2007 at det skulle opprettes besøksgård på Sørli. I ti år har vi ventet og øvet påtrykk på både BYM og politikerne i Oslo for at den skulle bli en realitet. En plan ble sendt på høring i 2014, og en behovsanalyse utarbeidet i 2015. ØV passet på at Sørli var med i Behovsplanen for idrett og friluftsliv, men da planen kom til politisk behandling sommeren 2016 var det ikke satt av penger til Sørli. Etter innspill fra ØV endret Byrådet på prioriteringene og satte av 6 millioner til Sørli i forbindelse med budsjettbehandlingen. Arbeidet med istandsetting skal starte i 2017.

Behovsplanen omtaler Sørli slik:

Småbruket ligger lett tilgjengelig rett innenfor boligbebyggelsen i Østensjø bydel. Sørli skal bli et turmål for skoler og barnehager og en sosial møteplass for beboere i nærliggende bydeler. De seks millionene som er avsatt til Sørli besøksgård vil gå til rehabilitering av dagens bygningsmasse (våningshus og låve), tilkobling til vann- og avløp (nødvendig for en fremtidig besøksgård og rehabilitering av våningshus), dyrkningsprosjekt på utmarksarealene og eventuelt gapahuk eller lignende.

Bøvelstad

Årets arrangement på Bøvelstad ble en del av jubileumsfeiringen og ble gjennomført uten påmelding og lovnad om slåttekurs. Dårlig værmelding, som ikke slo til, får ta skylden for et dårlig frammøte. De seks meget tamme sauene fikk gå i fred hele sommeren, selv om vi hadde ulven på besøk da vi monterte opp gjerdet. Dugnadsgjengens gave til DNT i år var nye takrenner på alle uthusene, så nå gjenstår bare arbeidet med å sette på nytt panel på låve, fjøs og stall. Bøvelstad ble for øvrig grundig omtalt i boka *Hyllest til Østmarka*.

Dølerud

Husmannsplassen Dølerud ble restaurert og gjenåpnet for bruk som DNT-hytte 1. november 2015 og således kan vi si at det er en av de store gavene vi har fått i anledning 50-årsjubileet. Hytta har vært i flittig bruk og har siden åpningen hatt over 500 gjestedøgn. Det er ekstra gledelig at mange av disse har vært barnefamilier. ØV deltar i hyttetilsynet på Dølerud, som åpnet dørene til hytta den 10. juni. 70-80 personer i alle aldre var innom og fikk kaffe og saft. Også Dølerud har et eget kapittel i *Hyllest til Østmarka*, hvor vi har fått historien til den gamle husmannsplassen fram i lyset.

Informasjon

Nettsider

ØVs nettsider fungerer som ønsket og høster mye ros fra medlemmer og andre som besøker dem. Sidene har i 2016 jevnlig blitt oppdatert med inntil seks nye saker pr. måned, og statistikken viser at antall besøkende har holdt seg ganske stabilt fra forrige år. Det har i 2016 vært ca. 42 000 besøk på sidene, og ca. 30 prosent har besøkt sidene mer enn én gang. Vi har også i 2016 hatt som målsetting at nettsidene skal være en god informasjonskanal for både nåværende og fremtidige medlemmer og til allmennheten for øvrig.

Facebook

ØV har siden 2012 vært tilgjengelig på Facebook, hvor vi blant annet deler nyheter og arrangementer fra våre nettsider. Vår erfaring med sosiale medier er at det er en flott arena for å spre vårt gode budskap til mange på en effektiv måte; en god informasjonskanal i tillegg til våre nettsider og medlemsbladet. Vi tar imot mange positive meldinger med stor takk, og får jevnlig nye følgere. Ved utgangen av 2016 hadde vi 4212 følgere; det er ca. 1000 nye følgere siden forrige år.

Twitter

ØV begynte i 2015 å bruke Twitter, etter ønske fra noen av våre medlemmer. Twitter-kontoen brukes i hovedsak til å spre nyheter fra våre nettsider, men erfaringene viser så langt at Facebook er et viktigere sosialt medium for ØV.

Nytt fra Østmarka

Foreningens medlemsblad, Nytt fra Østmarka, ble også i 2016 gitt ut fire ganger med et opplag på ca. 4 700 hver gang. Det sendes til medlemmene samt en rekke organisasjoner, politikere og medier.

Styret og varamedlemmer i 2016: Fra venstre Bjørnar Thøgersen, Silje Helen Hansen, Inger Tangen, Kjell Erik Sandberg, Helga Gunnarsdóttir, Sigmund Hågvar, Ingunn Lian Nylund, Johan Ellingsen, Bjarne Røsjo, Haakon Aaen. Foto: ØV.

Medlemsbladet er et av foreningens viktigste ansikter utad, samtidig som det er et viktig bindeledd mellom styret og medlemmene.

De fire utgavene hadde til sammen 152 sider. Bladet var naturlig nok sterkt preget av jubileet, og nr. 1 inneholdt blant annet en kalender med oversikt over alle planlagte arrangementer. I tillegg hadde vi flere historiske artikler.

Vi nevner særskilt intervjuet med Halfdan Bleken i nr. 2, som vi fikk ekstra mange gode tilbakemeldinger på. Bleken mener at ØV har gjort en kjempejobb med å forsvare Østmarka i 50 år, men at vi ikke har oppnådd annet enn å bremse en utvikling som fortsatt går i feil retning.

Styret og medlemmer har også i år bidratt med godt stoff til bladet, og redaksjonen blir både inspirert og forpliktet av gode tilbakemeldinger fra medlemmer og andre lesere. ØVs utgifter til Nytt fra Østmarka er i det vesentlige knyttet til utforming, trykking og utsending.

Oslo, 7. februar 2017

Johan Ellingsen
leder
(sign.)

Helga Gunnarsdóttir
nestleder
(sign.)

Sigmund Hågvar
styremedlem
(sign.)

Kjell Erik Sandberg
(sign.)

Ingunn Lian Nylund
styremedlem
(sign.)

Bjarne Røsjo
styremedlem
(sign.)

Silje Helen Hansen
styremedlem
(sign.)

Regnskap 2016 og budsjett 2017

	Driftsinntekter	2016	Budsjett 2016	2015	Budsjett 2017
	Kontingenter	843 413	800 000	595 597	845 000
1	Tilskudd/gaver	177 630	150 000	193 654	200 000
2	Andre driftsinntekter (bl.a Grasrotandel)	111 053	90 000	55 733	110 000
3	Salg av jubileumsbok	489 900	300 000		100 000
	SUM INNTEKTER	1 621 996	1 340 000	844 984	1 255 000
Driftskostnader					
	LØNNSKOSTNADER				
4, 5	Lønn/feriepenger	272 765	210 000	62 656	315 000
6	Godtgjøring styret	45 558	50 000	112 152	50 000
	SUM LØNNSKOSTNADER	318 323	260 000	174 808	365 000
	ANDRE KOSTNADER				
7	ØV ordinær drift	120 137	409 000	324 938	276 300
8	Medlemsblad	305 632	220 000	207 218	316 750
9	50-års jubileum	143 398	75 000	73 836	
10	Jubileumsbok	474 429	400 000		78 250
11	Sarabråten venner	2 261	5 000	22 256	30 000
12	Minnemarkering (7. juni arr)	25 235	20 000	16 183	21 000
13	Arrangementer og turer	49 221	20 000		67 000
14	Bøvelstad	8 807	10 000	10 109	7 000
	Turhefte		60 000		
	SUM ANDRE KOSTNADER	1 129 120	1 219 000	654 540	796 300
	SUM DRIFTSKOSTNADER	1 447 442	1 479 000	829 348	1 161 300
	Renteinntekter	1 584	3 000	2 747	1 500
	ÅRSRESULTAT 31.12	176 138	-136 000	18 383	95 200
	Overføringer til annen egenkapital	176 138			

Balanse

	Eiendeler		2016	2015
15		Kundefordringer	165 042	16 980
		Bankinnskudd	876 601	843 165
		Skattetrekskonto	49 280	27 086
16		Varebeholdning	51 250	
		Forskuddsbetalte kostnader		810
	Sum eiendeler		1 142 173	888 042
	Egenkapital og gjeld	Egenkapital 1.1	573 490	555 106
		Årets resultat	176 138	18 384
		Egenkapital 31.12.	749 628	573 490
		Leverandørgjeld	63 959	35 301
17		Skyldig offentlige avgifter	-40 127	49 765
18		Forskuddsbetalte inntekter	269 550	227 650
19		Annen kortsiktig gjeld	3 672	1 836
20		Avsetning for påløpte kostnader	95 491	
		Gjeld 31.12	392 545	314 552
	Sum egenkapital og gjeld		1 142 173	888 042

Forklaring til regnskap og budsjett

I 2016 gikk Østmarkas Venner over til nytt regnskapssystem med et avdelingsregnskap. Oppstillingen av regnskapet er derfor noe endret fra tidligere år. Denne endringen gjør at oppstillingen i årsregnskapet er mer i tråd med hvordan regnskapet faktisk er ført i regnskapssystemet. På grunn av denne endringen er imidlertid budsjettet for 2016 på avdelingsnivå ikke helt sammenlignbart med fordeling på avdelingsnivå i regnskapet for 2016. For 2017 vil budsjett og regnskap være avstemt på avdelingsnivå.

På grunn av overgang til avdelingsregnskap er notene til regnskapet mer omfattende. Vi har derfor valgt å ikke trykke disse i bladet. Notene vil bli tilgjengelig på årsmøtet eller på forespørsel til regnskapsfører Ingunn Lian Nylund.

Til årsmøtet i

Østmarkas Venner

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Østmarkas Venners årsregnskap som viser et overskudd på kr 176 138. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

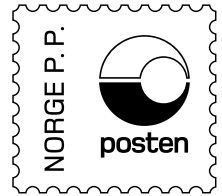
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 9. februar 2017
Langseth Revisjon AS

Fredrik W. Langseth
Statsautorisert revisor

Returadresse:
Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand,
1112 Oslo

Aktivitetskalender første halvår 2017

Arrangement	Dato	Foredragsholder/Guide	Annonseres
Åpning av Korketrekjern	1. februar	Sarabråtens venner	Nettet
Furuset bibliotek – Hyllest til Østmarka	28. februar	Steinar Saghaug og Øyvind Egeland	Nettet
Årsmøte på Skullerudstua	28. mars	Lars Lindland	side 26
Fra Østmarksetra til Rustadsaga	1. april	Even Saugstad	side 3
Gudstjeneste og utstilling i Østmarkskapellet	2. april	Per Anders Nordengen og Stefanie Reinhart	side 25
Dugnad på Sarabråten	13. mai	Sarabråtens venner	Nettet
Åpen familiedag på Dølerud	14. mai	ØV/tilsynsgruppa	side 11
Tematur – Geologi i Losbymarka	21. mai	Arild Andresen	side 13
Minnestund på Sarabråten	7. juni	Annonseres siden	N fra Ø 2
Slåttetreff på Bøvelstad og guida tur	30. juni- 2. juli	ØVs kulturlandskaps- gruppe	N fra Ø 2

Støtt Østmarkas Venner via Grasrotandelen

GRASROTANDELEN
ØSTMARKAS VENNER

Organisasjonsnummer: 871278202

32774871278202